

An Roinn Oideachais
Department of Education

Nuachtlitir Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe

Fáilte chuig eagrán mhí na Nollag 2024 agus an 17^ú foilseachán de nuachtlitir na Roinne Oideachais maidir leis an **Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI)**. Ba mhaith linn buíochas a ghabháil le gach duine a chuir leis. Tá súil againn go mbaineann tú taitneamh as an eagrán seo, agus go bhfaigheann tú inspioráid, smaointí agus naisc agus acmhainní úsáideacha chun cabhrú leat do ról a ghlacadh san fhorbairt inbhuanaithe.

Féadfaidh tú na heagráin roimhe seo den nuachtlitir a léamh [anseo](#) agus [clárú](#) chun é a fháil go díreach chuig do bhosca isteach gach ráithe!

Nuachtlitir OFI – Suirbhé Aiseolais an Léitheora

An dtaitníonn ábhar na Nuachtlitreach OFI uait? Chabhródh d'aiseolas linn an nuachtlitir a fheabhsú agus chuirfeadh sé ar ár gcumas níos mó den méid is mian lenár síntiúsóirí a léamh a sholáthar. Féach le do thoil

ar gov.ie - [Nuachtlitir Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe](#) chun d'aiseolas a sholáthar.

OFI i gContae Uíbh Fhailí agus Ros Comáin – Ag Glaoch ar Gach Institiúid Oideachais!

An bhfreastalaíonn tú ar, an oibríonn tú do nó an gcomhoibríonn tú le heagraíocht nó institiúid oideachais in **Uíbh Fhailí** nó **i Ros Comáin** a bhfuil gníomhartha á ndéanamh acu ar mhaithe leis an bhforbairt inbhuanaithe? Más ea, ba mhaith linn cloisteáil uait don chéad eagrán eile den Nuachtlitir OFI!

OFI i Scoileanna

Más mian leat na gníomhartha atá á ndéanamh ag do scoil i réimse na forbartha inbhuanaithe a roinnt agus é a fheiceáil in eagrán na nuachtlitreach OFI amach anseo, déan teagmháil trí ríomhphost a sheoladh chuig ESD@education.gov.ie. Gheobhaidh do scoil **Dearbhán One-For-All €500** ón Roinn Oideachais má fhoilsímid do phíosa!

Clár Ábhair

1. OFI go 2030 – an t-Eolas is Déanaí	6
a. OFI go 2030 - Maoiniú do Scoileanna Bronnta	6
b. An 9ú Fóram Náisiúnta ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe	6
c. Forbairt an Churaclaim.....	9
d. Sainordú Nuashonruithe na hEarnála Scoileanna um Ghníomhú ar son na hAeráide.....	10
e. Uasdátú ar an gClár Painéil Ghréine do Scoileanna.....	12
g. Póstaerí SDG agus Bileog Eolais do Scoileanna	13
2. OFI Ar Fud na Tíre – An Mhí agus Muineachán.....	14
a. OFI i Scoil Náisiúnta Naomh Pádraig, sSteach Maoilín, Contae na Mí.....	14
b. Inbhuanaitheacht Comhshaoil a Chur Chun Cinn i Scoileanna na Mí.....	16
c. OFI i gContae Mhuineacháin.....	18
3. Uasdátuithe Scoile	20
a. OFI ag Meánscoil Mhuire, an Port Nua, Co. Thiobraid Árann	20
b. OFI ag Ospidéal Naomh Wilson, Baile Átha Cliath	21
c. Seachtain Take 1 ag Coláiste Loreto, Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2	23
4. Comórtais	25
a. Comórtas Ealaíne OFI	25
b. Buaiteoir Chomórtas na Nuachtlitreach OFI Mhí Mheán Fómhair OFI go 2030	25
c. Nuachtlitir OFI – Comórtas Nuachtlitreach mhí na Nollag	26
d. Taispeántas na nEolaithe Óga agus na Teicneolaíochta BT 2025	26
e. Tá an bua ag Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhoinigh maidir leis an nGradam Idirnáisiúnta Chruthaitheacht i Scoileanna.....	27
f. Gradaim ár nDomhain 2025 do Bhunscoileanna – Cúnamh Éireann.....	29
g. YEA 2025 – ECO-UNESCO.....	30
h. AIB – Gradaim Thionchar Scoile Future Sparks d'Iar-bhunscoileanna	31
i. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Coill na nÓg	33
j. Scoil um Shaoránacht Dhomhanda - Clár Físeáin Aon Nóiméad 2024 – 2025..	33
k. Sráidbhaile Domhanda – Teach Meet 2025.....	34
l. Comórtas Athchúrsála Bhord na Móna don Iar-bhunscoil	35
5. Cláir agus Acmhainní.....	36
a. Clár Take 1 – Réamh-Chruinniú Mullaigh na hImeachta Amach Anseo i Nua Eabhrac.....	36
b. An Tionscadal Tírdhreacha Inite do bhunscoileanna	37

c. Cliste ó thaobh na hAeráide deo - Clár d'Iar-Bhunscoileanna.....	38
d. Clár Leabharlanna Teicneolaíochta Cruthaitheach i dTiobraid Árann.....	39
e. Scoileanna Domhanda WorldWise – Iar-Bhunscoil.....	40
f. Picker Pals – clár bunscoile	41
g. Na SDGanna a mhúineadh do Shaoránaigh Óga	43
h. Bithéagsúlacht i Scoileanna – Clár Gradaim Laoch an Dúlra.....	46
i. Oideachas don Inbhuanaitheacht - Clár Litearthachta Aeráide Saor in Aisce do scoileanna.....	47
j. Gearrchúrsa na Sraithe Sóisearaí ar Ghníomhú ar son na hAeráide – Measúnú	48
k. WiseWater - OFI i mBunscoileanna	50
l. Ionad Athfhionnachtana – Acmhainn In Aisce do Bhunscoileanna	52
m. Iar-Bhunscoileanna Teangacha Éireann – Píolótach Modúl Cóirthrádála CLIL 54	
n. GROW at School – Clár don Bhunscoil.....	55
6. CPD.....	56
a. Oide – Nuashonruithe OFI	56
b. SEAI – Cúrsaí Bainistíochta Fuinnimh In Aisce do scoileanna	59
c. Cúrsa Ceannaireachta Scoil na Foraoise, Brigit's Garden	60
d. Ionaid Tacaíochta Oideachais na hÉireann – Clár FGL ó Gheimhreadh go hEarrach 2025	62
e. Nuacht FGL ón ISSN – Geimhreadh 2025.....	62
7. Earnáil na nInstitiúidí Ardoideachais	64
a. Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne – Nuacht OFI	64
b. Comhairliúchán ar an Straitéis Náisiúnta don Teagasc agus don Foghlaim san Ardoideachas	66
c. Cruinniú Mullaigh Mac Léinn ar an Athrú Aeráide san Ardoideachas - Déardaoin an 31 Deireadh Fómhair 2024	67
d. Seóthaispeántas N-TUTORR - Ag Claochlú na Foghlama, Ag Ceiliúradh an Chomhoibrithe.....	68
8. Nuashonraithe Idirnáisiúnta.....	69
a. Grúpa Oibre an AE do Scoileanna: Foghlaim don Inbhuanaitheacht.....	69
b. Monatóir Oideachais agus Oiliúna 2024 á seoladh ag an AE	70
c. Moladh Chomhairle an AE ar Dhaoine óga agus Athrú Aeráide	71
d. Comhdháil na bPáirtithe 29.....	72
e. Cruinniú Mullaigh SDG na Todhchaí.....	73
9. Nuacht Eile.....	76

a. Trí Ghníomhaíocht Shimplí – SDG 11 – Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe.	76
b. Tionscadal Scoileanna SYNAPSES i Scoil Náisiúnta an Churraigh Bhuí, Baile Átha Luain.....	76
c. Am an Oideachais Dhomhanda (Global Education Time) - Nuashonrú Tionscadail.....	78
d. SDG Geohive – Tuarascálacha SDG 3 agus SDG 4 na hÉireann 2024	80
e.UNICEF – Lá Domhanda na Leanaí, 2024	81
f. Comhdháil ar Shúgradh Eachtrúil agus ar Fhoghlaim Lasmuigh (Adventurous Plan and Outdoor Learning) (APOLE).	83
g. Seachtain SDG 2024 agus SDG 2023 - 24 Taispeántas Seaimpíní	84
h. Fóram Scairshealbhóirí Náisiúnta SFI	85
i. Suirbhé Daoine Óga ECO-UNESCO – An tAthrú Aeráide agus Ceartas Aeráide	87
j. Bord Oideachais agus Oiliúna Thiobraid Árann – Tionscadal na Spásanna Glasa	88

1.OFI go 2030 – an t-Eolas is Déanaí

a. OFI go 2030 - Maoiniú do Scoileanna Bronnta

Chuir an Roinn maoiniú de os cionn €450,000 ar fáil do 190 scoil le haghaidh tionscadail OFI de bhun glao a eisíodh in eagrán mhí Mheán Fómhair den Nuachtlitir OFI.

Tá tuilleadh eolais maidir leis na deontaithe agus na tionscadail ar fáil ar an rannán [Glaó ar Mhaoiniú](#) de shuíomh gréasáin [OFI go 2030](#).

Ar ais go barr an leathanaigh

b. An 9ú Fóram Náisiúnta ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuainithe

Bhí an Naoú Fóram Náisiúnta ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI) ar siúl ag Printworks, Caisleán Bhaile Átha Cliath ar an 22 Samhain. Comh-óstáladh é ag an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige; an Roinn Oideachais agus an Roinn Ardoideachais agus Breisoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta faoin Dara Straitéis Náisiúnta ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe – OFI go 2030, a chuireann creat ar fáil chun tacú le hionchur na hearnála oideachais i dtreo todhchaí níos inbhuanaithe.

Ba é cuspóir an fhóiraim comhrá faoi chur i bhfeidhm OFI go 2030 a éascú, chomh maith le heiseamláirí cáilíochta, barr feabhais agus nuálaíochta in OFI a thaispeáint agus a cheiliúradh ar fud chóras oideachais na hÉireann. Bhí fócas i mbliana ar

dhioscúrsa a éascú idir glúnta éagsúla agus ról na hearnála maidir le cur le todhchaí níos inbhuanaithe do ghlúnta atá le teacht a chur in iúl.

Áiríodh le heochair-chainteoirí:

- David Donoghue, iar-Ionadaí Buan na hÉireann do na NA agus comh-éascaitheoir na hidirbheartaíochta idir-rialtasaí ar Chlár Oibre 2030.
- An tOllamh Laura Lundy, Comh-Stiúrthóir an Ionaid do Chearta Leanaí agus Ollamh le Dlí Oideachais agus Cearta Leanaí ag Ollscoil na Banríona.
- Beth Doherty, gníomhaí comhshaoil agus Toscaire Óige Aeráide na hÉireann.
- An tOllamh Daniella Tilbury, saineolaí beartais, gníomhaire an athraithe agus Cathaoirleach an Líonra Institiúidí agus Ceannairí do Ghlúnta atá le Teacht (NiFG).

Áiríodh leis an ócáid:

- plé painéil idirghlúine le hionadaithe na Roinne agus daoine óga ar a raibh an tOllamh Laura Lundy i gceannas.
- ceardlann idirghlúine do dhaoine óga agus oideoirí, comh-cheaptha ag Eimear Manning ó Chomhairle Náisiúnta na nÓg de chuid na hÉireann agus Grúpa Comhairleach Óige OFI (comhdhéanta d'ionadaithe ó Chomhairle na nÓg agus Tionól Náisiúnta na nÓg de chuid na hÉireann).
- ceardlann súgartha faoin aer do leanaí óga leis an ealaíontóir Siobhán Jordan, a rinne ionadaíocht dá ndearcthaí i seisiún ar an imeall dóibh siúd a bhí i láthair.

I measc mholtaí an Ghrúpa Chomhairligh Óige OFI, bhí cruthú acmhainne le deiseanna don obair dheonach do dhaoine óga páirt a ghlacadh san OFI. Bhí Comhairle Náisiúnta na nÓg ina páirtí acu chun leathanach gréasáin a chruthú, lena n-áirítear treoracha úsáideacha maidir leis an gcaoi athrú a chruthú ar leibhéal áitiúil, léarscáil idirghníomhach OFI agus liosta d'eagraíochtaí a oibríonn le OFI. Is féidir le comhghleacaithe agus páirtithe leasmhara rochtain a fháil ar an suíomh gréasáin [anseo](#).

Chruthaigh Leabharlanna Éireann liosta léitheoireachta a bhfuil téama OFI ag baint leis, le moltaí do gach aois. Is féidir féachaint air [anseo](#).

Thuas: An painéal idirghlúine a bheidh ar siúl ag an 9^ú Fóram OFI bliantúil.

Buíochas mór lenár gcainteoirí, painéalaithe agus láithreoirí go léir, agus leis na daoine a bhí i láthair, as a n-ionchur Fóram rathúil a dhéanamh. Buíochas ar leith le comhaltaí an Ghrúpa Chomhairligh Óige a d'oibrigh go crua lena chinntiú go ndearnadh ionadaíocht do ghuthanna daoine óga agus gur chualathas iad.

Tá tuilleadh sonraí faoin ócáid agus sleamhnáin ar fáil ar an leathanach gréasáin [OFI go 2030](#).

Thuas: An Bothán Inbhuanaitheachta á Thógáil ag Leanaí ag an bhFóram OFI.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Forbairt an Churaclaim

An Ardteistiméireacht - Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe

Comhghairdeas leis na 43 scoil a roghnaíodh chun ábhar nua na hArdteistiméireachta Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe a chur ar fáil ó mhí Mheán Fómhair 2025. Tá liosta de na scoileanna ar fáil ag: gov.ie -

[Fógraíonn an tAire Foley na scoileanna a bheidh páirt á ghlacadh acu i gcéim a haon de rolladh amach ábhair nua na hArdteistiméireachta](#)

Foilsíodh an curaclam nua i mí Mheán Fómhair 2024 agus tá sé le feiceáil anseo: [Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe | Curaclam Ar Líne](#)

Bunscoil – Oideachas Sóisialta agus Imshaoil

Is é Oideachas Sóisialta agus Imshaoil (OSI) ceann de na cúig réimse leathan curaclaim sa Chreat Curaclaim Bunscoile a seoladh i mí Márta 2023.

Cuireann Oideachas Sóisialta agus Imshaoil le tuiscint agus forbairt leanaí ar ghnéithe stairiúla, tíreolaíochas agus sochaíochas agus próisis an tsaoil.

Tacaíonn sé le feasacht, buíochas agus tuiscint leanaí ar an saol trí fhoghlaim faoi éagsúlacht shaibhir daoine: a gcuid taithí, cultúr, reiligiún, creideamh, agus imshaoil in amanna, áiteanna agus cúinsí éagsúla. Cabhraíonn sé le leanaí tuiscint a fhorbairt ar imshaoil dhaonna agus nádúrtha agus ar an ngaol eatarthu.

Tríd an Oideachas Sóisialta agus Imshaoil, forbraíonn leanaí dearchtaí, coincheapa, meonta, eolas, scileanna agus luachanna a spreagann agus a chumasaíonn iad a bheith ina saoránaigh eolasacha agus gníomhacha a chuireann todhchaí níos inbhuanaithe chun cinn. Déantar é seo níos bríonna agus níos cumhachtaí trí dhúshláin agus deiseanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda, san am a chuaigh thart agus san am i láthair, a aithint, a fhiosrú agus a fhiosrú go gníomhach. Mar sin, tagann leanaí ar thuiscint agus ar thuiscint ar a gcearta agus a bhfreagrachtaí bunúsacha mar chaomhnóirí an phláinéid seo.

Cuireadh tús le comhairliúchán poiblí ar dhréacht-sonraíocht OSI i mí Márta 2024 agus tugadh chun críche é i mí Meithimh 2024. Tá anailís á dhéanamh ar an aiseolas a bailíodh sa phróiseas comhairliúcháin agus tabharfar tuairisc air, agus cabhróidh sé leis an gcuraclam nua do bhunscoileanna a thabhairt chun críche.

Táthar ag súil go dtabharfar isteach an curaclam nua OSI ón scoilbhliain 2025-2026 agus go gcuirfear i bhfeidhm é ar bhonn céimneach. Tá uainiú agus luas an fhorfheidhmithe ó mhí Mheán Fómhair 2025 agus na tacaíochtaí atá riachtanach do scoileanna á mbreithniú ag an Roinn, Oide, CNOS agus an CNCM.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Sainordú Nuashonruithe na hEarnála Scoileanna um Ghníomhú ar son na hAeráide

Foilsíodh Sainordú nuashonruithe na hEarnála Scoileanna um Ghníomhú ar son na hAeráide.

Rinneadh Sainordú na hEarnála Scoileanna a nuashonrú lena chinntiú go n-ailíníonn sé le Sainordú na hEarnála Poiblí agus na difríochtaí idir comhlachtaí móra na hEarnála Poiblí agus Scoileanna á n-aithint.

Áirítear leis an Sainordú nuashonraithe naisc chuig Treochlár don Ghníomhú ar son na hAeráide de chuid na hEarnála Scoileanna agus chuig an straitéis OFI go 2030.

Forbraíodh cuid de na topaicí i gCuid 3 den Sainordú, lena n-áirítear: Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe, Acmhainní a Bhainistiú agus Deireadh a Chur le Dramhaíl agus Soláthar.

Cuireadh roinnt míreanna leis an gCuid faoi Fhoirgnimh Scoile, lena n-áirítear Monatóireacht agus Tuairisciú do Scoileanna, Bainistíocht Fuinnimh do Scoileanna agus an Clár Pathfinder um Éifeachtúlacht Fuinnimh agus Dícharbónú.

Sa Chuid faoi Thaisteal chun na Scoile, cuireadh faisnéis bhreise leis maidir leis an scéim Bealaí Sábháilte chun na Scoile agus Iompar Scoile 2030.

Déanfar athbhreithniú bliantúil ar Shainordú na hEarnála Scoileanna, i ndiaidh nuashonrú bliantúil ar Shainordú na hEarnála Poiblí.

Léigh Sainordú na hEarnála Scoileanna um Ghníomhú ar son na hAeráide anseo: [gov.ie - Sainordú na hEarnála Scoileanna um Ghníomhú ar son na hAeráide](https://gov.ie/sainordunahearnala)

Forbraíodh **Foireann Uirlisí Inbhuanaitheachta** a foilsíodh i Meán Fómhair 2022 chun tacú le scoileanna glacadh le Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta de réir an tSainordaithe.

Tá an Foireann Uirlisí Inbhuanaitheachta comhdhéanta d'iniúchadh inbhuanaitheachta féin-mheasúnaithe, treoirlínte inbhuanaitheachta agus teimpléad do ráiteas beartais inbhuanaitheachta. Ceiliúir agus roinn an méid atá á dhéanamh ag do scoil chun an fhorbairt inbhuanaithe a thacú agus a chur chun cinn trí Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta do Scoile a fhorbairt agus breathnaigh ar na treoirlínte A - Z chun roinnt smaointí iontacha a fháil chun gníomhú i leith na hinbhuanaitheachta. Tá an fhoireann uirlisí ar fáil [anseo](#).

Bhí seisiún eolais ag ESCI maidir le OFI agus leis an bhFoireann Uirlisí Inbhuanaitheachta an 24 Deireadh Fómhair 2023. Tá taifead ar an ócáid ar fáil ag: [ESCI - Ionaid Tacaíochta Oideachais na hÉireann - Cúrsaí agus seimineáir ghréasáin imeachtaí do Mhúinteoirí Bunscoile agus Meánscoile in Éirinn](#)

Tabhair ar aird: I gcás maoiniú OFI go 2030, beidh tús áite ag scoileanna a bhfuil a Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta foilsithe acu ar suíomh gréasáin a scoile.

Is féidir leat Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta Ardscoil na Mara a fheiceáil mar shampla AG: <http://ardscoilnamara.ie/page/Policies/64238/Index.html>

Tá sé de phlean againn naisc chuig tuilleadh Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta a chur ar [leathanach gréasáin OFI go 2030](#) in am trátha.

Má tá do ráiteas foilsithe agat cheana féin, agus más mian leat é a roinnt, cuir ar an eolas muid – ESD@education.gov.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Uasdátú ar an gClár Painéil Ghréine do Scoileanna

Ó seoladh an chéad chéim den **Chlár Fótvoltach Scoile** go déanach an bhliain seo caite, faomhadh os cionn 1,100 scoil le haghaidh painéil Fhótavoltachais ar a ndíonta in aon cheantar déag timpeall na tíre. Dearbhaíodh os cionn 1,000 suiteáil go dtí seo i gcontae an Chláir, Dhún na nGall, na Gaillimhe, Chiarraí, Chill Chainnigh, Liatroma, Luimnigh, Uíbh Fhailí, Phort Láirge agus ceantar Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath.

Osclaíodh dara céim agus céim dheireanach na scéime le haghaidh iarratas ar an 11 Samhain 2024 do gach scoil incháilithe a bhí fágtha i 16 chontae – Ceatharlach, an Cabhán, Corcaigh, Baile Átha Cliath, Cill Dara, Laois, an Longfort, Lú, Maigh Eo, an Mhí, Muineachán, Ros Comáin, Sligeach, Tiobraid Árann, an Iarmhí agus Loch

Garman. Go dtí seo, léirigh beagnach 50% (1316 scoil) de na scoileanna sin suim sa scéim, agus 97% (1275 scoil) díobh faofa go dtí seo chun iarratas a chur isteach ar mhaoiniú d'Fhótavoltachas gréine a shuiteáil ina gcuid scoileanna.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. Póstaerí SDG agus Bileog Eolais do Scoileanna

D'eisigh an Roinn dhá chóip de phóstaer maidir leis na **17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe** chuig gach scoil i mí Mheán Fómhair 2022, chomh maith le bileog eolais maidir le **Straitéis Náisiúnta na hÉireann maidir leis an Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe: OFI go 2030**, agus conas rochtain a fháil ar acmhainní do scoileanna.

Má tá cóipeanna sa bhreis den phóstaer nó an bileog eolais, seol ríomhphost chuig ESD@education.gov.ie.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

2. OFI Ar Fud na Tíre – An Mhí agus Muineachán

a. OFI i Scoil Náisiúnta Naomh Pádraig, Steach Maoilín, Contae na Mí

“Creidimid go diongbháilte i sochaí inbhuanaithe a chruthú i Scoil Náisiúnta Naomh Pádraig, Steach Maoilín, Co. na Mí. Creidimid go bhfuil snáitheanna iomadúla a bhaineann leis an inbhuanaitheacht. Agus scoil chomh mór seo agus Comhairle Daltaí ghníomhach againn, bhí an téarma seo lán de shamplaí éagsúla gníomhaíochtaí a bhfuil sé mar aidhm acu bealaí le déanamh agus le smaoineamh a chur chun cinn is féidir a choinneáil ag imeacht ar bhealach níos éasca agus i ndeireadh na dála, todhchaí níos dearfaí a fhorbairt don ghlúin atá le teacht.

Is breá linn a bheith ag obair amuigh faoin aer, agus tailte na scoile a choinneáil chomh bithéagsúil agus neamhdhíobhálach don timpeallacht agus is féidir. Bíonn daltaí flaithiúil lena gcuid ama, agus iad ag bailiú bruscair (an chuid is mó de ag teacht isteach ó na bóithre mórthimpeall srl agus dramhaíl in-athchúrsáilte a sórtáil ón dramhaíl nach bhfuil in-athchúrsáilte, nuair is féidir). Plandaímid cibé áit, cibé am agus cibé bealach is féidir linn. Phlandaigh Bean Grehan agus a cúntóirí síolta blátha fhiáin roimh bhriseadh an tsamhraidh agus d’fhillamar ar bhláthanna áille go déanach i mí Lúnasa, a bhí lán le spleodar. Scaipeadh síolta lus na gréine chomh maith roimh shaoire an tsamhraidh. Chuir daltaí grianghraif dá gcur chun cinn chuig Bean Grehan trí ríomhphost. Tá go leor daltaí againn a bhfásann a gcuid féin agus roinneann siad le pobal na scoile iad, ag spreagadh daoine eile cur chuige níos inbhuanaithe i leith táirgthe bia a thriail. Rinneamar cairéid agus meacán bán a shábháil go déanach i mí Dheireadh Fómhair, a phlandaíomar i mí Bealtaine. Phlandaíomar oinniúin agus gairleog le déanaí agus táimid ag guí go n-éireoidimid le fómhar beag san earrach.

Rinneadh roinnt ranganna Seachtain Feasachta na Sprice Forbartha Inbhuanaithe (SFI) a cheiliúradh i mí Mheán Fómhair. Tá na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe tábhachtach dúinn agus ghlac na leanaí páirt gníomhach i bplé, gníomhaíochtaí, léitheoireacht leabhar leabharlainne agus suíomhanna gréasáin, breacadh nótaí agus ag smaoineamh ar bhealaí cruthaitheacha inar féidir linn rud éigin a dhéanamh, maidir lenár bpáirt a ghlacadh chun na cuspóirí seo a bhaint amach. Chuir daltaí sa 5ú rang saothair ealaíne isteach i gcomórtas póstaer SFI de chuid Leabharlann Contae na Mí agus bhí an bua ag Faye! Chuir gach duine fíricí tábhachtacha agus moltaí úsáideacha lena saothair.

Go luath i mí Dheireadh Fómhair, bhí an deis ag daltaí ón 5ú rang maidin a chaitheamh i ngarraí daingean áitiúil le Ciarán de Buitléir. D’fhoghlaim an rang faoin áit as a dtagann cuid dár dtorthaí, glasraí agus uibheacha. Bhain roinnt leanaí blas as cuid de na táirgí, agus cuid acu ag baint triail as trátaí agus bia eile den chéad uair. D’fhoghlaimíomar faoi chleachtais inbhuanaithe sa ghairneoireacht, ar nós múiríníú i gcéimeanna, síolta a shábháil le plandú, lotnaid-éarthach nádúrtha, ar nós

Ius buí Francach, agus mótaíl. Thug Ciarán moladh deas don rang nuair a dúirt sé “gur dream álainn a bhí iontu: bhí siad chomh eolach, bhí suim acu san ábhar agus bhí siad tógtha leis an ngarraíodóireacht agus an timpeallacht. Is iad an todhchaí agus tá an todhchaí geal!” Míle buíochas le Ciarán as a chuid ama, eolais agus saineolais a roinnt linn.

Lá speisialta a bhí ann ar an Aoine, 19 Deireadh Fómhair. Rinneamar Lá na nGeansaithe Spóirt GOAL a cheiliúradh agus bhí sraith geansaithe ildaite á chaitheamh ag gach duine. Mar chuid en lá, labhair Brenda ó GOAL leis an 5ú agus 6ú rang faoi obair na heagríochta ar fud an domhain, ag cur earraí riachtanacha agus tarrthála ar fáil dóibh siúd is mó gá. Bhailíomar os cionn €1,000 do GOAL.

I gcomhar le Lá na nGeansaithe, d’óstáil daltaí ón 5ú agus 6ú rang, agus ó Chomhairle na nDaltaí, ‘Siopa Malartaithe’. Bhí na daltaí ag iarraidh slí maireachtála níos inbhuanaithe agus bealach níos inbhuanaithe maidir lenár nithe a úsáid a chur chun cinn, is é sin, Táirgeadh agus Ídiú Freagrach, an dara sprioc déag de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na NA. Bhí leibhéal spéise spreagúil sa smaoineamh earraí a mhalartú chun beocht nua a chur iontu. Eagróimid rud éigin cosúil leis sin sa todhchaí. Maith thú do gach aon duine a ghlac páirt ann.

I mí na Samhna, thug an 5ú rang faoi sraith ceardlann leis an eagraíocht Oideachas don Inbhuanaitheacht. Tá na leanaí ag foghlaim faoi neamhionannas domhanda. Mhúin Aoife, an t-éascaitheoir ceardlainne, dúinn faoin “gCáca Inbhuanaitheachta”. Is í an timpeallacht an tsraith ar bun an ‘cháca’ seo, agus an dá shraith eile comhdhéanta den tSochaí agus den Gheilleagar. Chruthaíomar Oileáin Inbhuanaithe, a spreag smaoineamh faoi ídiú, táirgeadh agus nádúr ciorclach geilleagair shláintiúil. Chruthaíomar taispeántas de Loirg Carbóin chomh maith - a bhí líonta le bealaí inar féidir linn tionchar diúltach a bheith againn ar an timpeallacht - agus Lámha Cúnta - a bhí líonta le bealaí inar féidir linn aire a thabhairt don timpeallacht ar bhealach níos fearr. Is gné thábhachtach na gceardlann seo é an Ceartas Aeráide agus bhí díospóireacht mhór le linn cuairteanna Aoife, a thaispeánann smaoineamh domhain faoi roinnt saincheisteanna a bhí roimh rialtais agus pobail.

Is é atá i gceist le Ceangailte le SFI 13, Gníomhú ar son na hAeráide, ná foghlaim faoin Ithir. D’fhoghlaim an 5ú rang faoin ithir, le samplaí a scrúdú, fiosrúcháin a chur i gcrích, ar nós an méid uisce atá ann a thomhas, agus na ceangail idir ithir, carraigeacha, mianraí, plandaí, ár mbia agus gnéithe eile ár saolta a fhiosrú!

Reáchtáil ár gCumann Tuismitheoirí bailiúchán éadaí i mí na Samhna. Éascaíodh é seo ag an tionscnamh Bag2School, a thugann cuid den airgead a bhailítear chuig Laura Lynn Foundation. Bealach iontach a bhí ann chun beocht nua a chur in éadaí úsáidte.

Ar an gCéadaoin, 20 Samhain, cheiliúir an scoil Lá Domhanda na Leanaí NA. Is lá bliantúil é seo a thugann deis labhartha do leanaí maidir leis an gcuma ar cheart a bheith ar an domhan. Éist leis an Todhchaí an téama a bhí ann i mbliana. Thug Comhairle na nDaltaí cuireadh do chách líníocht, dán, liosta de phointí urchair ... aon rud a chruthú, dáiríre! ...mar fhreagra ar théama na bliana seo. Chruthaigh siad taispeántas leis na haighneachtaí. Scríobh agus tharraing go leor daltaí faoin méid a

raibh siad ag súil leis maidir le tír agus domhan níos inbhuanaithe a chruthú. Chuireamar isteach ar an gcomórtas Nature Heroes agus tá sé beartaithe againn boscaí ialtóg agus éan a chur isteach agus tuilleadh glasraí agus plandaí pailneora a phlandú chun tuilleadh bithéagsúlachta timpeall thailte na scoile a chruthú.

Tá áthas orainn faoin tionchar dearfach atá déanta againn ar ár bpobal, ár dtír agus ar an domhan níos leithne!”

Thuas: Daltaí i Scoil Náisiúnta Naomh Pádraig ag obair go cruai!

b. Inbhuanaitheacht Comhshaoil a Chur Chun Cinn i Scoileanna na Mí

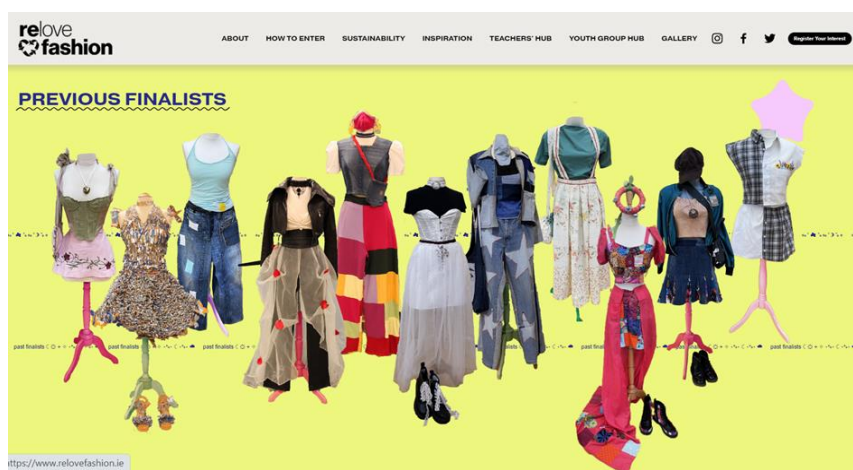

Tá Comhairle Contae na Mí tiomanta don inbhuanaitheacht comhshaoil a chur chun cinn trí réimse leathan tionscnamh atá dírithe ar institiúidí oideachais bunscoile agus meánscoil ar fud na tíre.

Tugaimid cuireadh do gach scoil páirt a ghlacadh i réimse leathan clár atá deartha chun eolas faoin timpeallacht a fheabhsú agus chun rannpháirtíocht ghníomhach a chothú i gcleachtais éiceolaíocha. Áirítear leis na tionscnaimh:

- Na Scoileanna Glasa Clár a thugann cumhacht do scoileanna chun tabhairt faoi aistear i dtreo barr feabhais timpeallachta trí chleachtais inbhuanaithe a ghlacadh laistigh de phobal na scoile.
- Picker Pals: Tionscnamh ar leibhéal bunscoile a spreagann daltaí óga chun dul i ngleic le bailiú bruscair agus freagracht a fhorbairt dár dtimpeallacht áitiúil.
- ReLove Fashion: Clár ar leibhéal meánscoile a chuireann cleachtais faisin inbhuanaithe chun cinn trí chruthaitheacht agus nuálaíocht a spreagadh in athúsáid agus athchúrsáil éadaí.
- Féile Droch-Scannáin: Tionscnamh ar leibhéal meánscoile a thugann cuireadh do dhaltaí bainistíocht dramhaíola a fhiosrú trí scannánóireacht, ag spreagadh seanchas cruthaitheach faoi shaincheisteanna comhshaoil.
- Múiríniú agus Athchúrsáil do Scoileanna: Clár cuimsitheach atá ar fáil do gach scoil, agus é mar aidhm aige cleachtais bainistíochta dramhaíola éifeachtacha a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear múiríniú agus athchúrsáil, laistigh de shuíomh scoile.
- Scéim Tacaíochta Ghairdín na Scoile: Cuireann an clár seo treoir agus acmhainní ar fáil do gach scoil a bhfuil suim acu gairdíní glasraí agus bláthanna a bhunú agus a choinneáil, agus foghlaim theagmhálach faoin ngairneoireacht agus inbhuanaitheacht á cur chun cinn.
- Mórtas Ceantair le haghaidh Scoileanna: Tionscnamh a dearadh chun scoileanna a spreagadh mórtas a bheith acu ar a dtimpeallacht, agus spiorad pobail agus maoirseacht comhshaoil á cothú.

Le haghaidh tuilleadh eolais nó chun dul i ngleic le aon cheisteanna, seol ríomhphost chuig environment@meathcoco.ie

c. OFI i gContae Mhuineacháin

Clár Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide

Is clár nua é an Clár Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide chun tacú le pobail bheaga agus mhóra, uirbeacha agus faoin tuaithe chun dul i ngleic leis an ngníomhú ar son na haeráide ar leibhéal áitiúil. Tá Comhairle Contae Mhuineacháin sásta fáilte a chur roimh fhógra an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide maidir le Ciste Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide a bheidh ar fáil chun tacú le pobail cur le gníomhú pobail ar son na haeráide agus é a chur chun cinn.

Is é cuspóir iomlán an chláir ná pobail ísealcarbóin, inbhuanaithe a chruthú agus a fhorbairt ar bhealach ciallmhar chun cur le spriocanna náisiúnta aeráide agus fuinnimh.

Tá dhá snáithe ann:

Snáithe 1 ‘ Gníomh: Pobail Ísealcharbóin a Fhorbairt:

Tugadh leithdháileadh €392,000 do Chontae Mhuineacháin le haghaidh tionscadal faoi snáithe 1. Faoin scéim seo, cuirfidh pobail tionscadail i gcrích a bhfuil tionchar díreach acu ar an ngníomhú ar son na haeráide.

Snáithe 1a- Gníomhú Pobail ar son na hAeráide de chuid Oileán Comhroinnte:

Tá buiséad náisiúnta €3 milliún ag an snáithe seo chun é a chur ar chumas pobal agus údarás áitiúil tionscadal trasteorann a chur i gcrích i gcomhpháirtíocht le pobal i dTuaisceart Éireann. Neamhchosúil le snáithe 1, níor leithdháileadh maoiniú go huathoibríoch ar Údaráis Áitiúla faoi snáithe 1a agus tá sé oscailte do gach pobal cur isteach air.

Cad iad na grúpaí atá incháilithe?

Ní mór d'eagraíochtaí pobail incháilithe a bheith:

Seachbhrabúsach.

Suite laistigh de theorainneacha Chontae Mhuineacháin.

Cláraithe le Líonra Rannpháirtíochta Pobail Mhuineacháin nó bheith ceangailte le comharghnónna ar nós The Wheel, Coiste na mBailte Slachtmhara, nó bheith ina ngrúpa pobail le hAitheagail Chomhlachais, a mbíonn CGB acu le miontuairiscí a fhaomhtar go cuí.

Téamaí na dtionscadal

Ní mór do thionscadail soláthar gníomhaithe ar son na haeráide ar leibhéal áitiúil le haghaidh snáithe 1 agus ar bhonn trasteorann ar oileán na hÉireann le haghaidh snáithe 1a. Tá cúig théama cláir agus ba cheart do phobail iarracht a dhéanamh oiread téamaí agus is féidir a chur san áireamh. Is iad seo na téamaí: Fuinneamh pobail; Taisteal ; Bia agus dramhaíl; Siopadóireacht agus athchúrsáil; Aeráid áitiúil agus gníomhaíocht comhshaoil

Scálaí maoinithe tionscadail

Tá maoiniú ar fáil do 100% de chaiteachas an tionscadail a dhearbhaítear agus tá trí mhéid tionscadal atá incháilithe: Tionscadail ar scála beag < €20,000; Tionscadail ar mheán-scála €20,000 go €50,000; agus Tionscadail ar scála mór €50,000 go €100,000

Conas a oibríonn an clár?

Roghnófar roinnt tionscadal a thaispeánann gníomhú ar son na haeráide ar leibhéal áitiúil i Muineachán. Roghnófar pobail áitiúla i ndiaidh céime larratais agus cuirfidh siad a dtionscadail gníomhaithe dhíriú ar son na haeráide i gcrích thar 18 mí. Is féidir sraith beart a bheith i gceist le tionscadail, ní gníomh ar leith amháin.

Cáipéisí agus Acmhainní

[“Nóta teoraithe agus Cáipéis Treoirleá ar Chiste Pobail um Gníomhú ar son na hAeráide](#)

[Samplaí de Thionscadail Pobail um Gníomhú ar son na hAeráide](#)

[Do Thionscadal a Phleanáil agus a Cur Isteach ar Mhaoiniú](#)

[Forléargas Ardleibhéil ar Chiste Pobail um Gníomhú ar son na hAeráide](#)

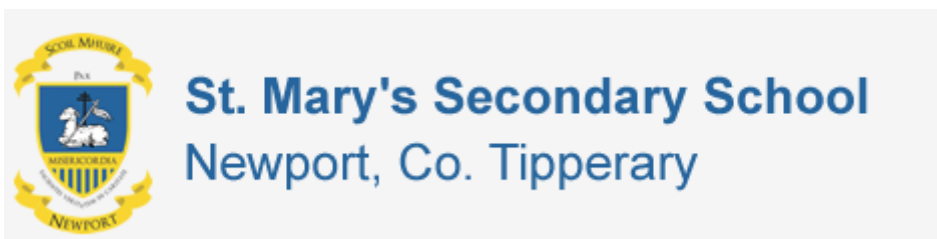
Le haghaidh tuilleadh faisnéise, déan teagmháil le
climateaction@monaghancoco.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

3. Uasdátuithe Scoile

Nóta an Eagarthóra: Míle buíochas leis na scoileanna uile a sheol nuashonruithe chugainn maidir lena gcuid ngníomhaíochtaí don OFI. Tá obair iontach ar bun ar fud na tíre; ar an drochuair, ní féidir linn gach aighneacht a áireamh sa Nuachtlitir OFI, ach seo trí shampla iontacha:

a. OFI ag Meánscoil Mhuire, an Port Nua, Co. Thiobraid Árann

“Táimid bródúil anseo i Meánscoile Mhuire, an Port Nua, Co. Thiobraid Árann go bhfuilimid dáiríre faoin inbhuanaitheacht agus an timpeallacht. Mar chuid dár ngealltanas tuilleadh a dhéanamh dár bpláinéad, gach bliain déanaimid ár seachtain bliantúil Saoránachta Domhanda agus Inbhuanaitheachta a cheiliúradh. Is deis é seo dár mbaill foirne agus daltaí páirt a ghlacadh in imeachtaí agus tionscnaimh a chruthaíonn feachtas faoi shaincheisteanna comhshaoil atá romhainn agus chun gnéithe dearfacha an mhéid atá á dhéanamh againn a cheiliúradh.

Áirítear le sampla de na himeachtaí seo - físeán cruthaithe ag daltaí maidir le scaradh dramhaíola agus na haraidí cearta. Tá go leor daoine sa scoil a bhfuil scileanna aisteoireachta faoi bhláth acu agus bhí an-ghlacadh ag an lucht féachana leis an bhfíseán! Bailiú bruscair, imeacht siúlóide ar son an uisce, aoichainteoirí, ceardlanna ó Self Help Africa, díolachán cácaí inbhuanaitheachta, agus ceardlann ‘Coinnigh áitiúil é’ um dhíothú dramhaíola bia, i measc nithe eile. Inár seomraí ranga, rinne múinteoirí pleananna ceachta saincheaptha bunaithe ar an téama uisce. Bhí páirt mhór ag baill foirne i mbliana, agus páirt á glacadh acu i lá dathanna agus ag taisteal chun na scoile le carr-roinnt a dhéanamh chun an méid carranna a thagann isteach i carrchlós na scoile a laghdú. Thaispeáin na múinteoirí a scileanna amhránaíochta ar an mbealach le spraoi cáirióice!

Tá ár bpolathollán réidh faoi láthair agus tá sé ag fanacht ar phiseanna agus eorna le plandú mar chuid den tionscnamh ‘Do chuid féin a fhás’. Déanfar uisce a chur air tríd ár mbuainteoir báistí nua a cuireadh isteach le déanaí agus cuirfidh ár múirín féin ónár dhá mhúiríneoir dramhaíola bia neart cothaithe ar fáil don ithir.

Reáchtáil daltaí na hidirbhliana suiteán Ealaíona iontach ina rang OSD, agus clocha á maisiú acu le gealltanais maidir leis an gcaoi a bhfuil sé ar intinn acu athruithe

beaga a dhéanamh dá stíl mhaireachtála. Rinne daltaí na hidirbhliana agallamh chomh maith lenár bhfeighlí scoile iontach, John, a oibríonn go crua chun ár scoil glan agus glas a choinneáil.

I measc imeachtaí eile a raibh páirt againn ann, bhí comhdháil ceannaireachta daltaí CEIST a bhí ar siúl i mBaile Átha Cliath. Rinne ár ndaltaí cur i láthair dá bpiaraí ar fud na tíre ar an méid atá á dhéanamh ag ár scoil sa cheantar seo. Deis iontach a bhí ann do gach duine a bhí rannpháirteach. Chomh maith leis sin, tharla ár n-imeacht siopa malartaithe i mBonanza Faisin lá amháin, agus bhí seó faisin na hidirbhliana Junk Kouture ar siúl agus rinneadh moltóireacht ar bhuaiteoirí an chomórtais agus beartaíodh an cinneadh ag ionadaí múinteora, ionadaí tuismitheora agus dalta san Ardteistiméireacht a d'éirigh go han-mhaith léi leis an gcomórtas Junk Kouture nuair a bhí sí san idirbhliain.

Am an-ghnóthach a bhí ann sa scoil agus bhí sé thar a bheith tairbheach. Míle buíochas leis na baill foirne agus daltaí go léir a d'oibrigh gan stad gan staonadh chun ár dtionscnaimh go léir a thabhairt chun críche.

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeas le gach aon duine ag Meánscoil Mhuire, an Port Nua - treise libh! Tá dearbhán One4All €500 chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. OFI ag Ospidéal Naomh Wilson, Baile Átha Cliath

Beatha ar Talamh a Phlé: Aistear Gairneoireachta

“Tá ár rang Gairneoireachta sa dara bliain ag Scoil Ospidéal Wilson ag plé go gníomhach le Sprioc Forbartha Inbhuanaithe (SFI) 15: *Beatha ar Talamh*. Cuireann an sprioc dhomhanda seo béim ar an tábhacht a bhaineann le héiceachórais inbhuanaithe a chosaint, a athchóiriú agus a chur chinn agus ag troid i gcoinne caillteanais bhithéagsúlachta ag an am céanna.

Chuir daltaí beocht san fhís seo trí obair theagmhálach i bhfearann páirce na scoile agus feadh a fhál sceach. Trí aire a thabhairt do na suíomhanna seo, chuir an rang go gníomhach le hathchóiriú gnáthóg dúchais inár n-éiceachóras áitiúil. Ní hamháin go gcuireann an t-úllord tearmann ar fáil do phailneoirí, ar nós beacha agus féileacáin, ach chomh maith leis sin, tá sé ina shiombail do thábhacht na gcleachtas talmhaíochta inbhuanaithe.

Léiríonn an obair ar an bhfál sceach a dtiomantas don bhitheagsúlacht. D'fhoghlaim daltaí faoi ról na bplandaí dúchais maidir le tacaíocht a thabhairt don fhiadhúlra agus d'fhiosraigh siad bealaí praiticiúla chun na pasáistí nádúrtha seo a fheabhsú, agus spás sábháilte á chruthú d'éin agus do mhamaigh bheaga. Thacaigh a n-iarrachtaí go díreach le caomhnú an fhlóra agus fhána áitiúil.

Cuirtear in iúl leis an tionscadal seo an tábhacht a bhaineann le foghlaim sa seomra ranga a cheangal le feidhmeanna san fhíor-shaol, ag spreagadh ár ndaltaí a bheith ina gcaomhnóirí ar an timpeallacht agus chun céimeanna fiúntacha a ghlacadh i dtreo na SFlanna a bhaint amach.

Dhírigh daltaí ar óstán na bhfeithidí dár gcuid a choinneáil, tionscnamh a dearadh chun gnáthóga sábháilte a chruthú d'fheithidí dúchasacha agus an bhitheagsúlacht a chur chun cinn inár gceantar.

Ligtear leis an tionscadal seo do dhaltaí a dtuiscint a neartú ar an tábhacht a bhaineann le gnáthóga nádúrtha a chaomhnú agus é ag cur go díreach le sláinte ár dtimpeallachta áitiúla. Trí óstán na bhfeithidí a chothú agus a thionchar ar speiceas dúchasach a scrúdú, fuair an rang léargas luachmhar ar an gcaoi ar féidir le gníomhartha beaga tacú leis an misean domhanda maidir le héiceachórais a athchóiriú agus beatha ar talamh a chosaint. Ní hamháin gur chuir an ghníomhaíocht seo beocht i bhfoghlaim sa seomra ranga, ach neartaigh sí ár dtiomantas don inbhuanaitheacht agus maoirseacht comhshaoil. Táimid bródúil as iarrachtaí ár ndaltaí agus an ról atá acu i dtionchar dearfach éiceolaíoch a dhéanamh!

Chomh maith leis sin, mar chuid den chlár *Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe Take 1*, ghlac daltaí sa tríú bliain páirt ghníomhach le Biongó SFI, ag díriú ar an sprioc *Beatha ar Talamh*. Tríd an ngníomhaíocht spráíúil agus réamhghníomhach seo, d'fhiosraigh siad tábhacht na hinbhuanaitheachta agus na bithéagsúlachta inár saol. Bhí go leor spraoi ann agus iad ag foghlaim!"

Thuas: Daltaí ag Scoil Ospidéal Naomh Wilson agus iad ag obair ar a bhfál sceach.

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeas le gach aon duine ag Ospidéal Naomh Wilson - treise libh! Tá dearbhan One4All €500 chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Seachtain Take 1 ag Coláiste Loreto, Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2

“Seachtain Take 1 a bhí ann an tseachtain seo inár scoil. D’eagraigh an Coiste Glas imeachtaí chun daoine a chur ar an eolas faoi na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe agus conas a théann siad i bhfeidhm ar shaol na scoile agus an saol laethúil. Áiríodh leis na himeachtaí seo cruinniú oscailte an Choiste Ghlais, taispeáint ag am lóin de chlár faisnéise David Attenborough, tráth na gceist a raibh Sprioc Forbartha Inbhuanaithe mar théama air agus comórtas póstaer chun cuid de hócóin SFI a athdhearadh. Rinne ár múinteoirí iarracht freisin a n-ábhair féin a nascadh leis na haidhmeanna, amhail san Eolaíocht, phléamar na hacmhainní inbhuanaithe fuinnimh ar cheart d’Éirinn infheistíocht a dhéanamh iontu, agus san Eacnamaíocht Bhaile, scrúdaíomar inbhuanaitheacht de chleachtaí éagsúla feirmeoireachta in Éirinn agus an tionchar atá acu ar tháirgeadh bia. Bhí seachtain fheasacht ollscoile ar siúl ag an scoil an tseachtain seo, agus dhíríomar go sonrach ar sprioc d’Oideachas ar Ardchaighdeán maidir le forbairt inbhuanaithe.

Bhí sé mar aidhm ag an tseachtain Take 1 ag Coláiste Loreto, Faiche Stiabhna, inbhuanaitheacht a dhéanamh inrochtana dár bpobal scoile. Bhí an Coiste Glas ag iarraidh eispéireas ionchuimsitheach foghlama a chruthú ina bhféadfadh gach duine a bheith páirteach. Creidimid gur ceart inbhuanaitheacht a bheith mar chuid lárnach de shaol scoile agus go ndéanann mic léinn agus múinteoirí an t-athrú sin araon. Tá stair de chreidimh láidre agus tionscnaimh phraiticiúla ag ár scoil ar a bhfuil sé mar aidhm againn leanúint leo. Creidimid go bhfuil tionchar dearfach ag baint le hathruithe a dhéanamh inár saoil laethúla, ní hamháin inár scoil ach sa timpeallacht níos leithne atá timpeall orainn. Toisc gur fadhb atá ag dul in olcas é imní aeráide don óige,

déanann an Coiste Glas a dhícheall grúpa de cheannairí óga atá réidh le bheith chun tosaigh a chur le chéile. Creidimid ag Loreto gur cuid ríthábhachtach de shaol scoile í rannpháirtíocht, agus an tseachtain seo, bhí an Coiste Glas ag súil lenár bhfor-rochtain a leathnú, agus aghaidh á tabhairt ar na saincheistean tromchúiseacha a bhaineann leis an athrú aeráide ag an am céanna. Molann an eagraíocht meabhairshláinte, Spunout, gur ceart dúinn, maidir le haghaidh a thabhairt ar inní aeráide, labhairt leis na daoine atá timpeall orainn faoin gcaoi a mhothaíonn siad agus gníomh tábhachtach a dhéanamh. I suirbhé a rinne Eco-UNESCO le déanaí ar athrú aeráide, tá 84% de dhaoine óga páirteach nó teastaíonn uathu a bheith páirteach in aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide. Sa todhchaí, is mian le Coiste Glas ár scoile cumhacht a thabhairt dár ndaltaí agus don phobal níos leithne chun athruithe dearfacha a dhéanamh inár scoil agus inár saoil laethúla”.

- le Faye Cunningham 5ú Bliain

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeas le gach duine ag Coláiste Loreto, Faiche Stiabhna – treise libh! Tá dearbhán One4All €500 chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

4. Comórtais

a. Comórtas Ealaíne OFI

I mí Mheán Fómhair na bliana seo, sheol an Roinn Comórtas Náisiúnta Ealaíne OFI do Scoileanna. Cuireadh síneadh ama le spriocdháta an chomórtais agus dhún sé ar an 15 Samhain. Fuaireamar go leor iontrálacha iontacha agus tá athbhreithniú á dhéanamh ag ár bpainéal moltóireachta orthu faoi láthair. Táimid ag súil leis na buaiteoirí catagóire a fhógairt san athbhliain. Cuirfear iarrthóirí ar an eolas go díreach agus foilseoidimid na sonraí ar an [leathanach gréasáin OFI go 2030](#).

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Buaiteoir Chomórtas na Nuachtlitreach OFI Mhí Mheán Fómhair OFI go 2030

Ceist: Cén bhliain ar glacadh na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe ag gach Ballstát de chuid na Náisiún Aontaithe?

An freagra @ Ghlac Ballstáit ar fad na Náisiún Aontaithe leis na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe **in 2015**.

Ba é buaiteoir ár gComórtais Nuachtlitreach OFI mhí Mheán Fómhair ná: Gaelscoil Phádraig i mBaile Átha Cliath agus tá duais de dhearbhan €500 One-For-All ar an mbealach don scoil mar gheall ar a hobair OFI. Comhghairdeas!

Is féidir teacht ar na sonraí freisin ar shuíomh gréasáin [Chomórtas Ealaíne OFI](#).

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Nuachtlitir OFI – Comórtas Nuachtlitreach mhí na Nollag

Ón leibhéal is airde go dtí an leibhéal is ísle, cén cineál iompair is mó truaillithe ó thuras 10km i gcathair?

a. Faoi thalamh b. Bus c. Carr d. Tram e. Rothar f. Gluaisrothar

Chun cur isteach ar chomórtas nuachtlitreach OFI mhí na Nollag 2024, tabhair freagra ar an gceist thuas agus seol d'fhreagra trí ríomhphost le líne an ábhair 'Comórtas na Nuachtlitreach OFI mhí Mheán Fómhair 2024' mar aon le hainm do scoile chuig ESD@education.gov.ie faoi 5 r.n. Dé hAoine, 18 Eanáir 2024.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Taispeántas na nEolaithe Óga agus na Teicneolaíochta BT 2025

Beidh an **BTYSTE 2025** ar siúl san RDS i mBaile Átha Cliath ón 8 go dtí an 11 Eanáir. Thaispeáin os cionn 4,000 dalta ó os cionn 352 scoil timpeall na hÉireann a

nuálaíocht agus a gclisteacht trí na 2,069 n-iontráil tionscadail le haghaidh Thaispeántas na nEolaithe Óga agus na Teicneolaíochta BT (BTYSTE) 2025. Agus iad ag dul i ngleic le réimse ábhar a bhaineann le hEolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht, agus Matamaitic (ETIM), déanfaidh na 550 tionscadal atá ar an ngearrliosta ionadaíocht ar a scoileanna agus a bpobail áitiúla ag an BTYSTE i mí Eanáir 2025.

Tháinig Sláinte amach mar phríomhthéama, agus cuntas á thabhairt ar níos mó ná an tríú cuid (42%) d'iontrálacha tionscadail thar réimse catagóirí d'ábhair idir an tionchar a bhaineann le galtoitín a chaitheamh agus meabhairshláinte, agus scuainí san ospidéal. Is é inbhuanaitheacht comhshaoil an dara príomh-théama (27%), agus i measc sin, bhí tionscadail bunaithe ar an truailliú, bainistíocht dramhaíola, fuinneamh in-athnuaite, bithéagsúlacht agus caomhnú.

Nóta an Eagarthóra: Táimid ag súil le fáil amach cé hiad buaiteoirí den Ghradam Speisialta 2025 le haghaidh OFI agus le bualadh le roinnt agaibh ag an Stalla OFI/ na Roinne Oideachais.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Tá an bua ag Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhoinigh maidir leis an nGradam Idirnáisiúnta Chruthaitheacht i Scoileanna

Bronnadh an **Gradam Idirnáisiúnta Chruthaitheacht i Scoileanna 2024** ar **Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhoinigh**, lonnaithe i mBéal Átha Fhínín, ag an searmanas i bPáras. Aithnítear leis an nGradam, a thug an Institiúid Dhomhanda de Smaoineamh Cruthaitheach, cur chuige nuálach na scoile maidir le hathrú aeráide a mhúineadh. In iomaíocht le hiontrálacha ó 27 dtír thar sé ilchríoch, sheas tionscadal na scoile

amach as a chomhthathú de cheol, eolaíocht, ealaín, agus teicneolaíocht chun aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide.

Ghlac daltaí idir 9-12 páirt sa tionscadal, lenár áiríodh scríbhneoireacht agus amhrán faoi fheasacht aeráide a léiriú, bileog inbhuanaitheachta a chruthú dá bpobal áitiúil, múnlaí de thithe inbhuanaithe a dhéanamh, agus páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí garraíodóireachta. Rinne siad “leabharlann Bheag In Aisce” trí úsáid a bhaint as ábhair a ndearnadh athrú cuspóra orthu. Léiríonn an tionscadal an chaoi ar féidir le foghlaim chruthaitheach phraiticiúil daoine óga a spreagadh chun dul i ngleic le saincheisteanna comhshaoil agus a bpobail a chur i mbun iarrachtaí inbhuanaitheachta. Léiríonn sé an chaoi ar féidir le cruthaitheacht agus ceannasaíocht dul i ngleic le fíordhúshláin.

D’fhreastail an Príomhoide Shireen Rountree ar Chomhdháil Dhomhanda Oideachais chun glacadh leis an ngradam, mar aon le sparánacht de £8,000. Mhínigh sí go bhfuil sé mar aidhm ag cur chuige cruthaitheach na scoile maidir le hathrú aeráide a mhúineadh dóchas a chur sna daltaí trí spreagadh a thabhairt dóibh gníomh a dhéanamh agus a bheith páirteach sa réiteach. “Is mór an onóir dúinn é an gradam seo,” a dúirt sí. “Déanann sé cruthaitheacht, obair foirne agus ceannasaíocht ár ndaltaí a cheiliúradh agus ár dtiomantas i leith inbhuanaitheachta agus athrú aeráide a láidriú. Táimid an-sásta lenár n-éacht!”

Thuas: Tá staidéar á dhéanamh faoi láthair ag Shireen Rountree ar M.Ed. Inbhuanaitheacht san Oideachas le haghaidh Saoránacht Dhomhanda i gColáiste Mhuire gan Smál.

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeas le Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhoinigh agus le do Phríomhoide Shireen as an éacht mór seo. Comhghairdeas le gach duine a bhí páirteach.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Gradaim ár nDomhain 2025 do Bhunscoileanna – Cúnamh Éireann

Bhí daltaí agus foireann ag Scoil Náisiúnta Foghlaim le Chéile Phort Laoise ar bís chun seoladh Ghradaim ár nDomhain 2025 a óstáil mí Mheán Fómhair seo caite!

“Anois ina 20ú bliain, tá Gradaim ár nDomhain mar ardán simplí agus solúbtha do dhaltaí bunscoile sa 3ú go 6ú rang agus a múinteoirí chun foghlaim faoin gcaoi a bhfuil Cúnamh Éireann, Clár Forbartha Idirnáisiúnta an Rialtais, ag obair le comhoibrithe timpeall an domhain chun domhan níos féaráilte, níos sábháilte agus níos inbhuanaithe a chruthú trí Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe.

Soláthraítear le Gradaim ár nDomhain, agus iad ag ailíniú go héasca le curaclam na Bunscoile, deis iontach do mhúinteoirí chun daltaí a spreagadh plé a dhéanamh ar shaoránacht domhanda, forbairt inbhuanaithe agus cóir shóisialta trí thionscnaimh chruthaitheacha agus gníomhaíochtaí seomra ranga. Dearadh an clár chun cabhrú le múinteoirí agus iad ag déileáil leis an méid atá ag teastáil ag curaclam lán. Feach ár **n-acmhainní saor in aisce réidh le húsaid** do dhaltaí sa 3ú-6ú rang ag <https://ourworldawards.ie/teacher-zone/lesson-plans>.

Cláraigh le haghaidh pacáiste ranga saor in aisce a bhfuil irisleabhair na ndaltaí ann ag <https://ourworldawards.ie/register-submit/>

Spreagfadh Cúnamh Éireann do dhaltaí tionscadal a ullmhú agus a chur isteach maidir leis an méid a bhfoghlaim siad faoi Ghradaim ár nDomhain roimh **28 Márta 2025** chun seans a fháil freastal ar Bhabhtaí Ceannais i gCaisleán Bhaile Átha Cliath i mí Bealtaine 2025 agus an deis a fháil roinnt duaiseanna a bhuachan ar an mbealach. Táimid ag siúl le d'iontrálacha ar Ghradaim ár nDomhain 2025 a fheiceáil!”

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. YEA 2025 – ECO-UNESCO

Ag glao ar dhaoine óga! Is féidir clárú anois le haghaidh **Ghradaim Ghníomhaí Timpeallachta ECO-UNESCO (YEA)**. Is clár saor in aisce uile-Éireann eco-aicsean é YEA a chuireann ar chumas daoine óga idir 10-18 gníomh a ghlacadh le haghaidh todhchaí inbhuanaithe. Bíodh sin cosán bitheagsúlachta, tionscnamh ealaíona uaschúrsáilte, nó feachtas shábháil fuinnimh, tá bealach ann do gach duine le bheith páirteach!

Bí Páirteach inár gCeardlanna Comhshaoil! An bhfuil do dhaltáí páiseanta agus ar bís faoi bhealaí a aimsiú chun ár bpláinéad a chosaint? Tabhair faoinár sraith de cheardlanna tarraingteacha comhshaoil atá curtha in oiriúint do dhaoine óga idir 10-18! Soláthraíonn ár gceardlanna gníomhaíochtaí praiticiúla, pléití, agus seisiúin atá stiúrtha ag saineolaithe. I measc na n-ábhar tá: Díriú Faisin, Pléigh a dhéanamh ar Éiceolaíocht agus Bithéagsúlacht, Gníomh Aeráide, Gaicéigh Dramhaíola agus níos mó.

Chun páirt a ghlacadh nó níos mó a fhoghlaim faoi YEA nó ceardlanna, téigh chuig www.yea.ie, déan teagmháil linn ag bookings@ecounesco.ie nó cuir glaoch ar (01) 662 5491.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. AIB – Gradaim Thionchar Scoile Future Sparks d’Iar-bhunscoileanna

Is tionscnamh suimiúil é na Gradaim AIB Thionchar Scoile Future Sparks d’Iar-bhunscoileanna, a dearadh chun aitheantas agus cúiteamh a thabhairt d’Iar-bhunscoileanna a chuireann lena sláinte **shóisialta**, **airgeadais** agus **comhshaoil** a bpobal. Soláthraítear leis na gradaim seo ardán le haghaidh tionscnamh agus gníomhaíochtaí a bhfuil tionchar acu agus a spreagann athrú dearfach, amhail tiomsú airgid, obair dheonach, agus meantóireacht.

Céard iad na Gradaim Tionchair?

Tá sé mar aidhm ag na Gradaim AIB Thionchar Scoile Future Sparks ceiliúradh a dhéanamh ar iarrachtaí Iar-bhunscoileanna a chuir go mór le forbairt inbhuanaithe ina bpobail. Is féidir le scoileanna tionscnaimh a chur isteach faoi thrí chatagóir - **Comhshaoil**, **Sóisialta** nó **Airgeadais**. Bíodh sin trí thionscnaimh chomhshaoil amhail plandáil crann agus suirbhéanna bithéagsúlachta nó tionscnaimh shóisialta amhail feachtas meabhairshláinte agus scileanna a roinnt, léiríonn na gradaim an chumhacht a bhaineann le gníomhaíocht chomhchoiteann chun pobail áitiúla a dhéanamh níos láidre agus níos rathúla.

Cad a Chaithfidh Scoileanna a Dhéanamh?

Tá sé éasca páirt a ghlacadh sa ghradam! Is féidir le hiar-bhunscoileanna iar-ghníomhaíochtaí ó **Mhí Márta 2024** a roghnú le cur isteach nó tionscnaimh nua a phleanáil agus a dhéanamh suas go dtí **mí Feabhra 2025**, ar a mbainfidh a bpobail leas astu.

Áirítear le samplaí de ghníomhaíochtaí incháilithe:

Comhshaoil	Sóisialta	Airgeadais
• Bailiú Bruscair • Crainn a Phlandú • Suirbhéanna Bithéagsúlachta • Feachtais caomhnaithe uisce	• Imeachtaí Feasachta na Meabhairshláinte • Cuairt a Thabhairt ar Dhaoine Aosta • Obair Dheonach a Dhéanamh le Grúpaí Pobail • Ionchuimsiú Sóisialta	• Litearthacht Airgeadais a Mhúineadh • Fiontair Shóisialta a Chur ar Bun • Airgead a Thiomsú ar mhaithe le cúiseanna tábhachtacha

Cad is Féidir le Scoileanna a Bhuachan?

Is ionann an duaischiste iomlán do na gradaim agus **€25,000**! Áirítear le duaiseanna:

- **€10,000** bronnta ar an Scoil a Bhuaigh.
- **€2,000** le haghaidh grúpaí móra (35+ dalta) sa tSraith Shóisearach agus Shinsearach.
- **€1,250** le haghaidh grúpaí beaga (2-34 dalta) sa tSraith Shóisearach agus Shinsearach.
- **€500** le haghaidh aighneachtaí aonair.

Bí Páirteach!

- Má tá suim agat páirt a ghlacadh, clárú le haghaidh **pacáiste rannpháirtíochta saor in aisce** ag an nasc seo a leanas: <https://aibfuturesparks.ie/register-now/>.
- Má tá tionscadail nó pleananna a raibh tionchar acu chun tabhairt faoi thionscnaimh nua, cuir isteach do thionscadal faoin **14 Feabhra 2025** anseo: <https://aibfuturesparks.ie/submission-form/>.

Déan tiomantas do scoile ar thodhchaí inbhuanaithe dár bpobail a cheiliúradh agus a thaispeáint!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

i. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Coill na nÓg

Roinn d'eachtraí crainn agus fáil sceach agus BUAIGH ceann amháin de thrí seomra ranga faoin aer!

Leantar le Coill na nÓg, an feachtas bliantúil crainn agus fáil sceach ó Bhithéagsúlacht i Scoileanna, i mí na Nollag.

Plandófar os cionn 4,000 crann saor in aisce mar mhion-choillearnach agus fál sceach sna céadta scoileanna sa chéad chúpla seachtain eile.

Más rud é gur chaill tú amach ar na fearais saor in aisce, ná déan dearmad go bhfuil maoiniú €12,000 ar fáil do scoileanna tríd an gcomórtas meán sóisialta. Roinnfidh trí scoil a mbeidh t-ádh orthu an maoiniú chun gairdín scoile/seomra ranga faoin aer úr nua a chruthú.

Níl le déanamh agat chun cur isteach air ach dul amach faoin aer le do dhaltaí agus d'eachtraí crainn agus fáil sceach a roinnt ar na meáin shóisialta!

Tá riachtanais iontrála iomlána ar fáil ar ár suíomh gréasáin anseo:

<https://www.biodiversityinschools.com/coill-na-nog.html>

Is é an 19 Nollaig 2024 Dáta Deiridh an Chomórtais.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

j. Scoil um Shaoránacht Dhomhanda - Clár Físeáin Aon Nóiméad 2024 – 2025

Thug an tUachtarán MD agus Sabina Higgins cuireadh do **Scoileanna Saoránachta Domhanda** filleadh ar Áras an Uachtaráin i mí na Bealtaine seo chugainn agus d'iarr siad go leathnófaí an clár **Fís Aon Nóiméad** chun filíocht, ealaín agus scéalta na ndaltaí a chuimsiú chun raon an fheachtais a leathnú chun cabhrú le níos mó daltaí. bheith ina saoránaigh dhomhanda níos gníomhaí in 2025.

I mí na Bealtaine seo caite, thug GCS agus ionadaithe ó 12 scoil ar fud ár n-oileán cuairt ar Áras an Uachtaráin agus bhí Fís Taispeántas Aon Nóiméad aige leis an Uachtarán Ó hUiginn agus Sabina Higgins agus táthar ag súil go dtabharfaidh dosaen ionadaithe eile scoileanna cuairt ar an Áras arís i mí Bealtaine 2025. An smaoineamh a roinnt Is éard atá i gceist leis seo ná dea-chleachtas ó dhalta go dalta, ó mhúinteoir go múinteoir, agus ó scoil go scoil ar bhealach dearfach a thacaíonn le daltaí. Is iad seo na hamanna is dúshlánaí ar fud ár bplainéad.

Le haghaidh tuilleadh sonraí seiceáil le do thoil www.GlobalCitizenshipSchool.ie

Lá Nollaig shona daoibh go léir ó chách ag Global Citizenship School!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

k. Sráidbhaile Domhanda – Teach Meet 2025

Tá Global Village ag óstáil Global Village Teach Meet 2025 suimiúil agus tábhachtach i gColáiste Mhuire gan Smál i Luimneach ar an Déardaoin 23 Eanáir ó 9.30rn go 3.30in do mhúinteoirí ar mian leo cur lena scileanna agus iad ag déileáil le 'ceisteanna conspóideacha/topaicí conspóideacha' sa seomra ranga bunscoile. . Cuirtear clúdach ionaid ar fáil.

Féach le do thoil: www.GlobalVillageSchools.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

I. Comórtas Athchúrsála Bhord na Móna don Iar-bhunscoil

Bord na Móna

Tá Bord na Móna ag tabhairt cuireadh d'iontrálacha chuig a gcéad Dúshlán Meánscoileanna!

Le haghaidh tuilleadh sonraí, féach: <https://www.bnmrecycling.ie/secondary-schools-competition/>

Tá an comórtas oscailte go dtí 4pm Dé hAoine, 28 Feabhra 2025 agus tá an fhoirm iontrála le fáil anseo: <https://www.bnmrecycling.ie/secondary-schools-upcycling-competition-entry-form/>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

5. Cláir agus Acmhainní

a. Clár Take 1 – Réamh-Chruinniú Mullaigh na hImeachta Amach Anseo i Nua Eabhrac

Ar 19 Meán Fómhair, roghnaíodh Valerie Lewis, Stiúrthóir an **Chláir Take 1** chun páipéar a chur i láthair ag an Imeacht Réamh-Chruinniú Mullaigh ardleibhéil, dhá lá, ar an Toghchaí, arna óstáil ag an [Líonra Réitigh um Fhorbairt Inbhuanaithe](#) (SDSN), mar chuid de [Chruinniú Mullaigh na Toghchaí de chuid Chomhdháil Idirnáisiúnta na Náisiún Aontaithe ar Fhorbairt Inbhuanaithe \(ICSD\)](#) de chuid na Náisiún Aontaithe, a thionóil i Nua-Eabhrac. Léiríonn a páipéar ‘Ó Rud Éigin ar Leith go Normálta: Ag Tógáil Acmhainn Múinteoirí chun na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe san Fhoghlaim agus sa Teagasc a Leabú mar chuid de Churaclam na Scoile Uile’ na dúshlán éagsúla a bhaineann le OFI a leabú i scoileanna na hÉireann agus conas is féidir iad a sháru.

Thug an cur i láthair forbhreathnú ar an gClár Take 1, mar thionscnamh forbartha gairmiúla múinteoirí atá deartha chun OFI a neadú san oideachas dara leibhéal. Trí na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a chomhtháthú i dtorthaí foghlama a bhaineann go sonrach le hábhar, féachann an clár le ‘gach dalta, i ngach ábhar agus i ngach seomra ranga’ a chur i ngleic, chun cuimsitheacht agus comhoibriú a chur chun cinn ar fud phobal na scoile ar fad, ag cothú comhthiomantas do thoghchaí inbhuanaithe.

Glacadh leis an bpáipéar faoin téama ‘Leanaí, an óige agus toghchaí na SDGanna’ agus é mar aidhm eolas a chur ar thorthaí an [Chruinnithe Mullaigh mar chuid dá Chomhdháil Idirnáisiúnta ar Fhorbairt Inbhuanaithe \(ICSD\)](#). Ba iad Karen Brown, Ollscoil Minnesota agus Susan Murphy, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath a bhí ina cathaoirleach ar an seisiún.

Tá an Clár Take 1 maoinithe ag an Roinn Oideachais mar chuid den Phlean Forfheidhmithe don 2ú Straitéis Náisiúnta um Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe – OFI go dtí 2030 faoi Réimse Tosaíochta 2 – Timpeallachtaí Foghlama a Bhunathrú – ‘foghlaim cad a mairimid agus mair cad a fhoghlaimimid’.

b. An Tionscadal Tírdhreacha Inite do bhunscoileanna

"Cuireann an Clár um Fhoraois Bhia, Oideachas Aeráide Tionscadal Tírdhreacha Inite (ELP) na huirlisí ar fáil do bhunscoileanna chun foraoisí beaga bia, mion-éiceachórais a chruthú, áit ar féidir le mic léinn foghlaim faoi éiceolaíocht, inbhuanaitheacht agus gníomh aeráide trí mheán acmhainní teagaisc atá nasctha leis an gcuraclam. ar thaithí.

Trí chomhoibriú a chothú idir scoláirí, cruthaíonn an OFI tionchar dearfach marthanach ar an timpeallacht agus ag an am céanna ag tacú le folláine na mac léinn agus a bpobal. Le béis an tionscadail ar smaointeoireacht chórais agus ar rannpháirtíocht phraiticiúil leis an dúlra, tugtar na scileanna agus an t-eolas atá riachtanach do leanaí chun dul i ngleic leis an ngéarchéim aeráide domhanda agus le caillteanas bithéagsúlachta. Féach

<https://www.ediblelandscapeproject.ie/education-primary-schools>

Seo nasc chuig alt ó Mheán Fómhair 2024 'The Irish Psychologist' faoin gClár. Teistiméireacht shaineolach ó Ollamh Fiontraíochta DCU Colm O'Gorman san áireamh: <https://online.fliphtml5.com/gypz/evvec/#p=18>

Nasc chuig físeán ina bhfuil líníochtaí iontacha ó leanaí a ghlac páirt i gClár na Scoileanna Foraoise Bia i Maigh Eo in 2024 de **Thionscadal Inite Tírdhreacha**, a léirigh feasacht mhéadaitheach na mac léinn ar dhearadh córas laistigh d'fhoraoisí bia: <https://www.ediblelandscapeproject.ie/post/august-2024>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Cliste ó thaobh na hAeráide deo - Clár d'Iar-Bhunscoileanna

An bhfuil do scoil cliste ó thaobh na haeráide de?

Tacaíonn an t-ardán oideachais Aeráide Cliste: <https://climatesmart.ie/> le daoine óga chun foghlaim faoi cheist chasta na pleanála le haghaidh oiriúnú don athrú aeráide. Ag dul ó neart go neart in 2024, d'eisigh an t-ardán eagrán nua bunaithe i gCorcaigh, chomh maith le gach ábhar as Gaeilge, le tacaíocht ó mhaoiniú Discover SFI.

Go dtí seo, tá 79 scoil, 104 múinteoir agus 3685 mac léinn feicthe againn ag leanúint an mhodúil ar líne ina scoileanna agus ag imirt an Cluiche Cliste Aeráide: <https://climatesmart.ie/game>.

Bhí an cluiche Climate Smart sa dara háit le déanaí ag an gComórtas Idirnáisiúnta um Chluichí Oideachais mar chuid den 18ú Comhdháil Eorpach ar Foghlaim Bunaithe ar Chluichí, a reáchtáladh in Aarhus na Danmhairge agus roghnaíodh an t-ardán mar “idirghabháil oideachais um athrú aeráide spreagthach eolaíocht bhunaithe” do cur i láthair sa Bhruiséil an 28 Samhain ag an [Lá #EducationForClimate 2024](#).

Bhí Climate Smart le feiceáil freisin sa tsraith Ten Things to Know About RTÉ in eipeasóid ar thuilte a craoladh ar 2 Nollaig 2024 ag 8.30rn.

Chuaigh [Aonad Oideachais Comhshaoil An Taisce](#) i gcomhar le Tíreolaithe Cholaíste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, Anna Davies agus Stephan Hügel in 2023

chun cabhrú leis an gclár Climate Smart a scaipeadh agus tacú le rolladh amach an oideachais um oiriúnú don athrú aeráide in Éirinn.

Leanfaidh An Taisce ag tacú leis an gclár in 2025 mar sin má tá aon mheánscoil ag iarraidh tuilleadh eolais a fháil seol ríomhphost

chuig: climatesmart@eeu.antaisce.org. Go háirithe, spreagtar scoileanna agus múinteoirí atá páirteach sa chlár píolótach don ábhar Ardteistiméireachta nua 'Gníomhaíocht ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe' dul i dteagmháil.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Clár Leabharlanna Teicneolaíochta Cruthaitheach i dTiobraid Árann

Mar chuid dá gcuid oibre i mbliana, tá Kinia ag obair go dlúth le foireann ó 10 leabharlann ar fud Chontae Thiobraid Árann. Bhí suim ag an bhfoireann níos mó a fhoghlaim faoin teicneolaíocht inbhuanaithe agus faoi thodhchaí glas a thógáil. Chláraigh siad le hoiliúint Fuinneamh Cliste Kinia a fhaigheann tacaíocht ó Éire Chruthaitheach tríd an gclár Teicneolaíochta Cruthaitheach.

Tá leabharlanna ar fud na tíre ag iarraidh a bpobail a spreagadh i bhfoghlaim agus i gcomhoibriú STEAM. D'oibrigh Kinia le foireann na leabharlainne trí oiliúint ar líne thar thréimhse coicíse. Mar chuid den tionscnamh seo, fuair gach ball foirne feisteáin trealaimh Fuinneamh Cliste. Áiríonn na feisteáin raon comhpháirteanna leictreonacha ath-inúsáidte agus pacáistí gníomhaíochta chun an fhoghlaim a thabhairt isteach i lámha daoine óga.

Nuair a bhíonn an oiliúint phraiticiúil críochnaithe ag na hoideachasóirí, tugtar tacaíocht dóibh a gcuid trealaimh agus eolais a thabhairt ar ais do na daoine óga lena n-oibríonn siad ionas gur féidir leo foghlaim faoi Fhuinneamh Cliste freisin.

Léigh faoin dtionscnamh anseo: [Fuinneamh Cliste – Forbraíonn Clár Teicneolaíochta Cruthaitheach Kinia cúrsa inbhuanaithe - Clár Creative Ireland](#)

e. Scoileanna Domhanda WorldWise – Iar-Bhunscoil

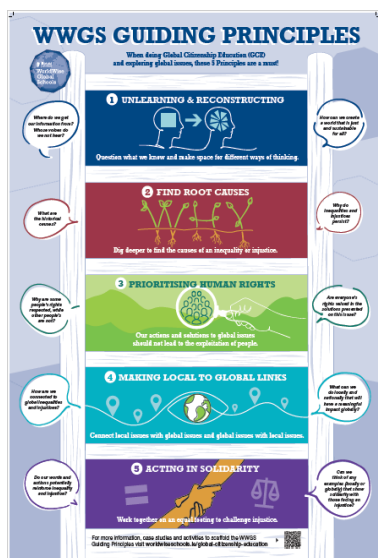
Turas chuig Ceartas le Treoirphrionsabail WorldWise

Tá ceartas, cothromas agus comhbhá i gcroílár todhchaí inbhuanaithe. Gan aghaidh a thabhairt ar neamhionannas domhanda agus éagsúlachtaí cumhachta, ní féidir linn dul i ngleic leis na dúshláin is mó ar domhan, ó athrú aeráide agus slándáil bia go bochtaineacht agus mí-úsáid chearta a duine.

Chun cabhrú le foghlaimeoirí agus le hoideachasóirí a gcearta agus a bhfreagrachtaí mar shaoránaigh d'omhanda a thuiscint, tá cúig Threoirphrionsabal um Oideachas Saoránachta Domhanda (GCE) forbartha ag Scoileanna Domhanda WorldWise*. Tá póstaer de na prionsabail seo, i mBéarla agus i nGaeilge, faighte ag beagnach 200 scoil agus suíomh oideachais eile le taispeáint sna seomraí ranga agus chun bonn a chur ar fáil chun domhan níos cothroime, níos cineálta agus níos inbhuanaithe a thógáil.

Treoirphrionsabail na Scoileanna Domhanda WorldWise don GCE**

Dífhoghlaim agus athchruthú. Ceistigh a bhfuil ar eolas againn agus déan spás do mhodh nua smaointeoireachta.

Bunchúiseanna a Fháil: Déan tochailt níos doimhne chun cúiseanna éagthroime nó éagóir a fháil.

Tús Áite a Thabhairt do Chearta Daonna: Níor cheart go n-eascródh dúshaothrú daoine as ár ngníomhartha agus ár réitigh ar shaincheisteanna domhanda.

Naisc Áitiúil go Naisc Dhomanda a Dhéanamh: Ceangail saincheisteanna áitiúla le saincheisteanna domhanda agus saincheisteanna domhanda le saincheisteanna áitiúla.

Ag Gníomhú i Dlúthpháirtíocht: Ag obair le chéile ar comhcheim chun dul i ngleic leis an éagóir.

Tá na Treoirphrionsabail seo mar bhunús ag an bPas Domhanda WWGS, treochlár don Oideachas um Shaoránacht Dhomhanda, a chríochnóidh deontaithe scoile i rith na bliana.

Is é Scoileanna Domhanda WorldWise de chuid Chúnamh Éireann clár náisiúnta um Oideachas Saoránachta Domhanda na hÉireann do shuíomhanna iar-bhunscoile.

Féach <https://www.worldwiseschools.ie/global-citizenship-education/> le haghaidh tuilleadh eolais ar na Treoirphrionsabail agus naisc le gníomhaíochtaí seomra ranga a fhiosraíonn gach prionsabal.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Picker Pals – clár bunscoile

Tá 2024-25 ag teacht le bheith ina bliain spreagúil do Pháirtí Picker, mar sin ar eagla go gcloisfidh tú faoi Picker Pals den chéad uair, nó mura bhfuil tú tar éis leanúint ar aghaidh le forbairt mhear an chlár, seo chugat achoimre. léargas ar cé hiad Picker Pals agus cad a dhéanann siad:

Is í príomhaidhm Picker Pals ná deis a thabhairt do leanaí óga a bheith i gceannas mar chomhshaoilaithe sa bhaile agus ina bpobail. Déanann siad é seo trína dteaghlach a threorú ar eachtraí bailithe bruscair timpeall an cheantair áitiúil, ag baint úsáide as an trealamh álainn agus láidir atá againn. sholáthar. Nuair a chuirtear i bhfeighil na hoibríochta iad, osclaíonn sé súile na bpáistí ar a ról féin ag tabhairt aire don domhan mórthimpeall orthu agus tógann sé dearcadh dearfach níos déanaí sa saol.

Athneartaíonn Picker Pals an tionchar a bhíonn ag bailiú bruscair le sraith tarraingteach d'acmhainní oideachais ar líne le húsáid sa bhaile agus ar scoil. Ina measc seo tá ceachtanna beo míosúla ina 'zúmáil' an fhoireann ó VOICE agus Picker Pals isteach na céadta seomra ranga ag an am chun na páistí a mhúineadh faoi raon leathan ábhar comhshaoil ón siollabas PP.

Ina theannta sin, tá Picker Pals thar a bheith lúfar ina chumas ábhar meán ardcháilíochta a chruthú a bhfuil téamaí tábhachtacha náisiúnta mar fhíseáin mhíniúcháin aige faoi na SDGanna agus faoin Scéim Tuairisceáin Taiscí.

Bíonn comórtais ealaíne agus scéalaíochta ar siúl freisin ag Picker Pals a thugann deis do pháistí a dtuairimí a nochtadh ar an timpeallacht. Ba é buaiteoir an chomórtais ealaíne anuraidh ná athléiriú iontach ar 'The Great Wave', agus Sliabh Coirceogach Chill Mhantáin ag seasamh do Sliabh Fuji na Seapáine. Ba iad na hiontrálaithe a bhuaigh na Picker Pals ó Scoil Speisialta Naomh Cairtriona sna Clocha Liatha a mharcaigh tonn bhruscair ar a misean an fharraige a ghlanadh. Tá comórtas na bliana seo á ullmhú anois!

De réir mar a leanann Picker Pals ar aghaidh ag feabhsú a chlár, tuigeann siad go bhfuil freagracht orthu as ár dtionchar ar an gcomhshaol a laghdú agus iad féin a iompar go hinbhuanaithe, agus mar sin tugadh isteach ár mBoscaí teanndáileog nua sa scoilbhliain seo a ligeann do scoileanna tiomnaithe fanacht sa chlár fad is a mhairfidh siad. fós ag baint úsáide as a gcuid Pacáistí Picker réamh-grá.

Seachadann Picker Pals an clár ardchaighdeáin seo le tacaíocht fhlaithiúil ónár maoinitheoirí, DECC, 29 as 31 Údarás Áitiúil, agus ár lucht tacaíochta corparáideach luachmhar.

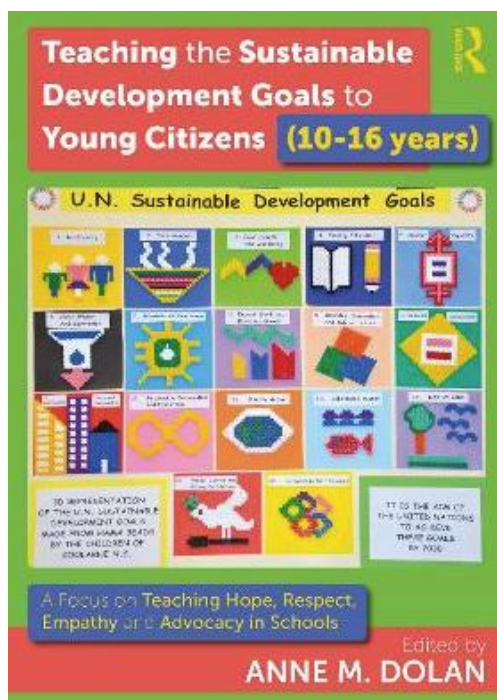
Más mian leat a bheith páirteach mar mhúinteoir, mar thuismitheoir nó mar urraitheoir féideartha ar an gclár déan teagmháil le do thoil ag pickerpals@voiceireland.org

Our Supporters:

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. Na SDGanna a mhúineadh do Shaoránaigh Óga

Dóchas, Meas, Comhbhá agus Abhcóideacht a mhúineadh do Shaoránaigh Óga

Tá sé dúshlánach dár múinteoirí ár ndaoine óga a ullmhú chun dul i ngleic le himeachtaí comhaimseartha casta agus saincheisteannta timpeallachta. Seoladh leabhar nua ag iriseoir agus láithreoir Teilifíse agus Raidió Philip Boucher-Hayes chun cabhrú le múinteoirí saincheisteannta móra shaol an lae inniu a stiúradh, lena n-áirítear aeráid, bithéagsúlacht, síocháin, bochtaineacht agus comhionannas inscne i measc rudaí eile.

Arna chur in eagar ag an Ollamh Comhlach Anne Dolan, Is príomh-acmhainn do mhúinteoirí é *Na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a Mhúineadh do Shaoránaigh Óga (10-16 bliana d'aois) Fócas ar Dhóchas, Meas, Ionbhá agus Abhcóideacht a Mhúineadh i Scoileanna* ag aimsir cogaidh, géarchéime **comhshaoil**, imirce agus mí-úsáidí cearta daonna. Arna óstáil ag Ionad Oideachais na Gaillimhe, rinne an seoladh ceiliúradh ar an obair nuálach atá ar siúl sna scoileanna chun aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna seo. Le cúnamh ó phríomh-shaineolaithe na hÉireann i réimsí na hinbhuanaitheachta, athrú aeráide agus oideachas saoránachta domhanda, tá an leabhar foilsithe ag Routledge agus tá sé ar fáil le hordú ar líne trí fhormhór na siopaí leabhar.

Ag moladh an leabhair as ucht an bhéim a chuir sé ar theagasc na 'teagasc na h-'Ilghéarchéime' dúirt Philip Boucher Hayes 'Tugann an leabhar seo spás cothrom ní hamháin do cheisteanna aeráide agus bithéagsúlachta ach freisin do bhochtaineacht, éagothroime, cogadh agus na nithe sin nach mór a athrú láithreach i bhfianaise an chaipitleachais mhór. Teip samhlaíochta go príomha atá sa ghéarchéim aeráide.' Ghlac na Náisiúin Aontaithe leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDGanna), ar a dtugtar na Spriocanna Domhanda freisin, in 2015 mar ghlaó uilíoch chun gnímh chun deireadh a chur le bochtaineacht, an phláinéid a chosaint, agus a chinntiú faoi 2030 go mbainfidh gach duine taitneamh as an tsíocháin agus an rathúnas. De réir Boucher Hayes 'Ní mór an t-oideachas claochlaitheach a mholann an leabhar seo a rolladh amach ar fud scoileanna uile na hÉireann mar nach bhfuilimid ag freagairt go tapa go leor chun aghaidh a thabhairt ar na dúshláin a bhaineann leis na géarchéimeanna aeráide agus bithéagsúlachta, mar atá léirithe ag eachtraí tubaisteach aimsire le déanaí agus fianaise eolaíoch.'

Is Ollamh Comhlach agus léachtóir í an Dr. Anne Dolan i gColáiste Mhuire gan Smál, Luimneach. Tá sí ina stiúrthóir ar an M.Ed. in Oideachas don Inbhuanaitheacht agus Saoránacht Dhomhanda. Tá sí paiseanta faoi chumhacht bunathraithe an oideachais. 'Trí bheith ag múineadh do dhaoine óga faoi athrú aeráide agus faoi cheisteanna bithéagsúlachta trí thuiscint a fhorbairt ar chumhacht, áilleacht agus athléimneacht an dúlra, is féidir athrú a adhaint. In ionad díriú ar fhíricí agus ar fhigiúirí, tugann an leabhar seo isteach freisin straitéisí chun **éiteas dóchais, measa, comhbhá agus abhcóideachta a chur chun cinn i scoileanna**. Tá an leabhar tráthúil mar ábhar nua na hArdteistiméireachta: Tabharfar Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe isteach i scoileanna pólótacha i Meán Fómhair 2025.' Is í Stefania Giannini ***Uasal Ard-Stiúrthóir Cúnta Oideachais UNESCO a scríobh réamhfhocail*** an leabhair.

Leag an Dr Angela Canny, Déan Gníomhach an Oideachais i gColáiste Mhuire gan Smál béim ar an tábhacht a bhaineann le héascú agus tacú le gníomhaireacht na ndaoine óga inár scoileanna. Labhair an bunmhúinteoir Geraldine Whelan ó Scoil Náisiúnta Chúil Airne, Co. na Gaillimhe faoi chumhacht na bpáistí ceisteanna casta mar bithéagsúlacht agus aeráid a fhiosrú. De réir Geraldine tosaíonn oideachas le haghaidh inbhuanaitheachta le forbairt grá agus meas leanaí ar an dúlra ar leac an dorais againn. Dhear rang na naíonáin shinsearachta Geraldine clúdach tosaigh an leabhair.

Thacaigh Ionad Oideachais na Gaillimhe, Cathair Pháirc Náisiúnta na Gaillimhe, Féile Eolaíochta agus Teicneolaíochta na Gaillimhe, Ollscoil Theicneolaíochta an

Atlantaigh (ATU), Ollscoil na Gaillimhe, Aerogen, Youth Work Gaillimh, Sauti-Youth agus Coláiste Mhuire gan Smál Luimnigh leis an imeacht.

Le Clár Oibre um Fhorbairt Inbhuanaithe 2030, a ghlac Ballstáit na Náisiún Aontaithe uile sa bhliain 2015, cuirtear treoirphlean comhroinnte ar fáil ar mhaithe le síocháin agus rathúnas do dhaoine agus don domhan, anois agus amach anseo. Tá na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe (SDGanna) ina gcroílár, ar glao práinneach iad ó na tíortha go léir chun gnímh. Aithníonn siad nach mór tabhairt chun deiridh bochtaineachta agus ganntanas tarlú in éineacht le straitéisí lena bhfeabhsaítear sláinte agus oideachas, lena laghdaítear éagothroime, agus lena spreagtar fás eacnamaíoch agus iad uile sin á ndéanamh agus muid ag dul i ngleic leis an athrú aeráide agus ag obair chun ár n-aigéin agus ár bhforaóisí a chaomhnú.

Thuas: Is léachtóir Anne Dolan le Phillip Boucher Hayes ag seoladh a leabhair

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. Bithéagsúlacht i Scoileanna – Clár Gradaim Laoch an Dúlra

Dámhachtainí Laoch an Dúlra - áiteanna teoranta ar fáil - clár saor in aisce

Is é an Gradam Laoch an Dúlra™ an dámhachtain foghlama lasmuigh is mó in Éirinn ar fud na hearnála oideachais. Is comhartha sármhaitheasa é do scoil a aithníonn obair eisceachtúil a dhéanann daoine óga & múinteoirí chun cabhrú leis an dúlra.

Is é an aidhm ná spás oideachais a chruthú a chothaíonn grá don dúlra, a fhorbraíonn eolas ar ár mbithéagsúlacht agus a spreagann gníomh chun cabhrú leis go háitiúil. Clúdaíonn sé go leor topaicí ó chaomhnú an dúlra go garraíodóireacht scoile, éiclitearthacht go folláine.

Cé gur gradam rannpháirtíochta é go príomha, tá roinnt duaiseanna iontacha le buachan freisin lena n-áirítear príomhdhuais athchóirithe gairdín scoile ar fiú €10,000 é! Tá sé oscailte do réamhscoileanna, bunscoileanna agus meánscoileanna laistigh de Phoblacht na hÉireann.

Tá breis agus 90,000 duine óg ag glacadh páirte faoi láthair, agus níl ach líon teoranta áiteanna fágtha. Cláraigh ar ár suíomh gréasáin:

<https://www.biodiversityinschools.com/nature-hero-awards.html>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

i. Oideachas don Inbhuanaitheacht - Clár Litearthachta Aeráide Saor in Aisce do scoileanna

Mar fhiontar sóisialta neamhbhrabúis, tá an-áthas ar Education for Inbhuanaithe cuireadh a thabhairt d'aon bhunscoileanna nó iar-bhunscoileanna leas a bhaint as deis maoinithe (ar luach €1800 in aghaidh na scoile) páirt a ghlacadh inár gClár Litearthachta Aeráide 8 Seachtaine i mí Eanáir. 2025.

Tá spásanna teoranta agus tiocfaidh do sheal mar a thiocfaidh tú féin. Cláraigh do spéis anois trí Fhoirm Chláraithe [Eanáir 2025 a chomhlánú](#).

Cúlra

Bain tairbhe as éascaitheoir oilte a thugann cuairt ar do scoil gach seachtain chun an clár a sheachadadh chuig rangghrúpa amháin agus oiliúint a chur ar an múinteoir atá i láthair ag an am céanna chun an clár a sheachadadh do níos mó cohóirt. Tá an t-ardán foghlama, acmhainní, pleananna ceachta, leabhair oibre na mac léinn agus pobal na mac léinn ar líne agus idirghníomhach. Thiocfadh éascaitheoir leat ar feadh uair an chloig in aghaidh na seachtaine. Is féidir na hábhair ar líne a chur ar fáil do gach múinteoir i do scoil, agus is féidir oiliúint ar líne a shocrú d'aon mhúinteoirí ar mian leo litearthacht aeráide a chomhtháthú le ranganna eile.

Áirítear le topaicí an chúrsa:

- An tAthru Aeráide
- Forbairt Inbhuanaithe
- Ceartas Aeráide
- Plaisteach
- Mearfhaisean
- Iompar Inbhuanaithe
- Caillteanas Bithéagsúlachta
- Bia agus Ithir
- Ag Gníomhú

Ná bíodh leisce ort an meamram seo a chur ar aghaidh chuig ball foirne cuí a bhféadfadh spéis a bheith aige nó aici dul i ngleic lenár gclár: i meánscoil, b'fhéidir gurb é sin comhordaitheoir na hIdirbhliana; Múinteoirí Eolaíochta, Tíreolaíochta, Folláine, OSSP nó Ceann Bliana. I mbunscoil, seol ar aghaidh chuig múinteoirí rang 5 & 6 le do thoil.

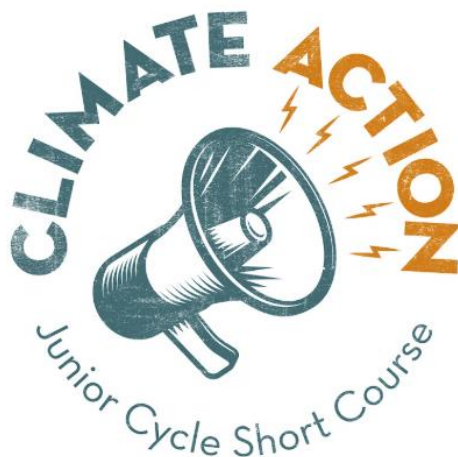
Is féidir leat teagmháil a dhéanamh trí info@educationforsustainability.ie chun aon ghné den chúrsa litearthachta aeráide a phlé, agus má tá suim agat, ná bíodh drogall ort teagmháil a dhéanamh chomh luath agus is féidir mar tá spásanna á líonadh cheana féin don bhliain nua agus tá infhaighteacht theoranta.

Téigh ar aghaidh chuig an [suíomh gréasáin](#) chun tuilleadh eolais a fháil faoin gclár agus faoi na seirbhísí.

Táimid ag tnúth le cloisteáil uait agus táimid ag tnúth leis an deis oibriú leat.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

j. Gearrchúrsa na Sraithe Sóisearaí ar Ghníomhú ar son na hAeráide – Measúnú

Is é an gearrchúrsa **Gníomhú ar son na hAeráide** an chéad ábhar ag an dara leibhéal i gcóras foirmiúil oideachais na hÉireann a dhíríonn ar ghníomhú ar son na haeráide. D'fhorbair grúpa oideachasóirí an tsonraíocht agus na treoirlínte measúnaithe go neamhspleách in 2020-21, de réir theimpléad agus aiseolas treoirlínte CNCM le haghaidh 100 uair an chloig rannpháirtíochta thar thrí bliana na Sraithe Sóisearaí. Agus an tsonraíocht á scríobh, tháinig an fhoireann forbartha le chéile timpeall ar chomhaidhm: cúrsa a tháirgeadh a bheidh treoraithe agus bunaithe

ar thuairimí daoine óga, agus a thacaíonn lena n-éileamh ar oideachas agus todhchaí inbhuanaithe a chumhachtú. Áiríodh le próiseas forbartha an chúrsa comhairliúcháin le grúpaí óige, múinteoirí, agus saineolaithe in oideolaíocht agus oideachas inbhuanaitheachta.

Tá an ceathrú bliain de ghearrchúrsa na Sraithe Sóisearaí - Gníomhú ar son na hAeráide ar siúl go rathúil ó Mheán Fómhair i 26 scoil, le 45 múinteoir agus thart ar 1,500 dalta. Tá an fhoireann forbartha an-sásta freisin fáilte a chur roimh Kathryn McCabe mar ár gcomhordaitheoir cúnta nua, a thugann a saineolas uathúil ar theoiric foghlama bunathraithe agus ar chleachtas rannpháirtíochta daonlathach. Chuir a taithí, agus í ag obair le tionscadail oideachais chomhchosúla go hidirnáisiúnta, leis an tacaíocht do mhúinteoirí. Cosúil le gach gníomh aeráide a bhfuil tionchar aige, ní mór dóibh oibriú trí na dúshláin agus na tairbhí a bhaineann le hábhar agus le modheolaíochtaí teagaisc nuálacha, agus iad ag dul i ngleic le peirspictíochtaí nua. Seachadann clár CASC 100 uair thar thréimhse trí bliana, agus tacaíonn sé le tuiscintí bunchúiseanna a fhorbairt, guth na hóige a chothú agus príomhscileanna a fhorbairt chun an domhan a athshamlú.

Tá an fhoireann forbartha gearrchúrsaí ag traenáil múinteoirí ó cuireadh tús leis an gclár píolótach, chomh maith le hacmhainní teagaisc ar leith a chruthú don chúrsa. Go ginearálta, tá go leor aiseolais dearfach á fháil acu ó mhúinteoirí agus ó scoláirí. Tá cuid mhór den tuairim go bhfuil na modheolaíochtaí rannpháirteacha tarraingteach agus cumasach, cé go bhfuil roinnt dúshlán le sárú ar an mbealach chun an cur chuige seo atá níos foghlaiméir-lárnach a leabú. Déanann an fhoireann forbartha an cúrsa a mheas agus a oiriúnú go leanúnach ionas go dtacóidh sé níos fearr le múinteoirí a bheith níos trealmhaithe le dul i ngleic le hoideachas daonlathach agus le hoideachas allamuigh ar codanna riachtanacha den chúrsa iad.

Thuas: Oiliúint múinteoirí ag Éicea-shráidbhaile Chloch Shiurdáin, Meán Fómhair

2023

Gníomhartha Mac Léinn

I mí an Mheithimh 2024, chríochnaigh an chéad ghrúpa de mhic léinn na sraithe sóisearaí gearrchúrsa na sraithe sóisearaí Gníomhú ar son na hAeráide atá á thriail i scoileanna ó Mheán Fómhair 2021.

Tá gníomhaíochtaí spreagúla déanta ag daltaí ar fud na scoileanna rannpháirteacha go léir lena gcuid múinteoirí, lena n-áirítear turais chun cuairt a thabhairt ar phobail fuinnimh in-athnuaite, foraoise scoile a phlandáil le haghaidh foghlama lasmuigh, iniúchadh ar thionchair shóisialta agus chomhshaoil Leathnú Aerfort Bhaile Átha Cliath, siopa babhtála Nollag don scoil iomlán, ag déanamh a suirbhé inbhuanaitheachta bailte agus na torthaí agus moltaí a chur i láthair na gcomhairleoirí áitiúla agus go leor eile.

Na Céad Chéimeanna Eile

Le linn na ceathrú bliana seo den chlár píolótach, tá an fhoireann ag déanamh meastóireachta cuimsitheach ar thionchair an chúrsa a bheidh mar bhonn eolais ag a gcáipéis straitéise do na trí bliana atá le teacht. Tá sé mar aidhm acu an t-oideachas ceannródaíoch seo a dhéanamh inrochtana don oiread mac léinn ar fud na hÉireann agus is féidir. Tá físeán gairid ar thionchair an chúrsa ar fáil [anseo](#)

Tá go leor cosúlachtaí ag an gCúrsa Ardteistiméireachta nua ‘Gníomhaíocht ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe’ atá le tosú i Meán Fómhair 2025 leis an ngearrchúrsa sa tSraith Shóisearach i nGníomhú ar son na hAeráide. Tá an fhoireann cinnte go mbeidh an oiliúint agus an taithí a chuir an clár píolótach seo ar fáil do mhúinteoirí fíor-luachmhar chun tacú lena múineadh ar Chúrsa na hArdteistiméireachta dá gcinnfeadh a scoil é a phíolótú. Tá sé beartaithe ag an bhfoireann naisc luachmhara a dhéanamh leis na scoileanna seo sa bhliain atá romhainn.

Fáiltíonn an Fhoireann Forbartha roimh aon aiseolas ar an gcúrsa ó dhaltaí, ó thuismitheoirí, ó mhúinteoirí, ó phríomhoidí nó ó dhaoine eile. Is féidir teagmháil a dhéanamh leo ag: info@climateactionsshortcourse.ie

Tá na hacmhainní múinteoirí ar fad ar fáil ach clárú ar an suíomh gréasáin: www.climateactionsshortcourse.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

k. WiseWater - OFI i mBunscoileanna

Tá ríméad ar WiseWater a chlár nuálaíoch a leathnú go deich mbunscoil bhreise ar fud Chontae Chorcaí agus níos faide i gcéin, a bhuí le maoiniú OFI ón Roinn Oideachais. Scrúdaíonn an clár sé seachtaine seo an tábhacht a bhaineann le huisce - an acmhainn bhunúsach don bheatha agus don inbhuanaitheacht - ar bhealaí tarraingteacha a spreagann smaointe. Trí ghníomhaíochtaí láimhe, ilchéadfach agus plé tuisceanach, déanann na mic léinn iniúchadh ar an gcaoi a dtacaíonn uisce le folláine an duine, a nascann sé sinn leis an domhan nádúrtha, agus a sholáthraíonn na hacmhainní riachtanacha a mbímid ag brath orthu gach lá. Is minic a ghlactar go talamh slán leis an uisce mar bhunchloch na hinbhuanaitheachta agus is bealach inláimhsithe é chun uirlisí praiticiúla a fhoghlaim le haghaidh gníomhaíochta comhshaoil agus folláine.

Ionchorpraíonn an clár prionsabail OFI trí thopaicí a bhaineann le huisce a chumasc ar fud na réimsí curaclaim, ag spreagadh piarfhoghlaim, agus ag cothú naisc ó áitiúil go domhanda. Faigheann mic léinn peirspictíocht nua ar uisce, ag neartú a gcaidreamh leis agus ag aithint a ról ríthábhachtach inár ndomhan. Lasann WiseWater fiosracht, cuireann sé saoránacht ghníomhach chun cinn, agus cuireann sé ar chumas daoine óga a aithint gur féidir lena gcuid gníomhaíochtaí fíor-dhifríocht a dhéanamh. Léiríonn aiseolas ó rannpháirtithe go bhfuil mic léinn an lae inniu eolach ní hamháin ar dhúshláin dhomhanda ach go bhfuil fonn orthu freisin cur le réitigh agus beart a dhéanamh.

Ar chríochnú an chlár dóibh, bronnar ‘bratach’ inbhuanaithe ar gach scoil rannpháirteach i gcruth braon uisce, déanta as éadach seoltóireachta uaschúrsáilte agus ar crochadh ó thonn miotail a rinneadh as sean-rothaí vaigín. Feidhmíonn an bhratach seo mar mheabhrúchán ar thábhacht na hinbhuanaitheachta. Treisíonn sí mana WiseWater freisin “tá gach titim san áireamh agus le chéile is féidir linn tonnta a dhéanamh,” ag spreagadh pobal na scoile chun leanúint ar aghaidh le cibé gníomhartha is féidir leo, chun oibriú i dtreo todhchaí inbhuanaithe. Chun tionchar an chlár a leathnú tuilleadh, beidh WiseWater ag cur raon acmhainní teagaisc ar fáil ar a shuíomh gréasáin ag www.wisewater.ie in 2025. Tá na hacmhainní seo deartha chunfeasacht agus gníomh níos leithne a spreagadh maidir le luach an uisce, ag cabhrú le sruthanna athraithe marthanacha a chruthú.

Le haghaidh tuilleadh eolais is féidir dul i dteagmháil le WiseWater ag:
wisewatereducation@gmail.com

Thuas: Daltaí ó Scoil Náisiúnta Dhún Darú a ghlac páirt i gclár scoileanna WiseWater.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

I. Ionad Athfhionnachtana – Acmhainn In Aisce do Bhunscoileanna

Tá lúcháir ar an Ionad Athfhionnachtana a fhógairt go bhfuil ár dtionscadal nua, **Scoileanna Inbhuanaithe:** Déanfar áirithintí go luath **chun na SDGanna a bhaint amach trí ETIM.** Tá an clár nuálaíoch seo deartha chun na SDGanna a chomhtháthú go hiomlán in oideachas ETIM. Don chéad uair, tugann an cur chuige praiticiúil seo na SDGanna ar an saol i mbunscoileanna, agus iad á n-ionchorprú i gceardlanna a spreagann leanaí ar bhealaí brí, idirghníomhacha.

Cad iad na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe?

Is sraith de 17 sprioc dhomhanda iad na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDGanna) a bhunaigh na Náisiúin Aontaithe chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin rithabhachtacha amhail athrú aeráide, an bheatha a chosaint faoi uisce, agus

rochtain ar oideachas ardchaighdeán a chinntiú. Soláthraíonn na spriocanna seo creat comhroinnte chun todhchaí inbhuanaithe a chruthú. Trí na SDGanna a thuiscint tugtar an t-eolas, na scileanna agus an inspioráid d'fhoghlaimeoirí óga a theastaíonn uathu chun a bheith ina rannpháirtithe gníomhacha i réiteach fadhbanna an tsaoil mhóir.

Acmhainn do Bhunscoileanna saor in aisce

Chun cabhrú le múinteoirí agus le daltaí tús a chur leis, táimid ag tairiscint **gníomhaíocht meaitseála SDG saor in aisce!** Cuireann an acmhainn seo foghlaimeoirí i láthair faoi gach Sprioc Forbartha Inbhuanaithe, á spreagadh chun na spriocanna a mheaitseáil lena gcuid bríonna agus teidil. Is bealach spráúil, tarraingteach é chun fiosracht a spreagadh faoi inbhuanaitheacht agus faoi dhúshláin dhomhanda, chun a gcuid eolais a thástáil nó chun ligean dóibh dul i ngleic leis na SDGanna den chéad uair.

[Íoslódáil do acmhainn saor in aisce anseo](#)

Ceardlanna ETIM: Tógtha Timpeall na SDGanna

Cuireann an clár sraith de cheithre cheardlann idirghníomhacha ar fáil do mhúinteoirí, a chuirtear ar fáil i scoileanna nó ag ár n-áis taispeántais cheannródaíoch i mBaile Munna.

- Cuireann **an chéad cheardlann** na mic léinn ar an eolas faoi choincheapa ETIM, scileanna riachtanacha ETIM, agus na SDGanna, ag taispeáint an chaoi ar féidir leis an eolaíocht agus leis an teicneolaíocht réitigh le haghaidh inbhuanaitheachta a thiomáint.
- Díríonn na **trí cheardlann** eile ar théamaí ar leith a roghnaíonn an rang. I measc na roghanna tá bia, bithéagsúlacht, fuinneamh, dramhaíl, aeráid agus uisce.

Tá na ceardlanna seo idir lámha agus bunaithe ar fhiosrúcháin. Críochnaíonn gach seisiún le himscrúdú eolaíochta a ligeann do mhic léinn iniúchadh a dhéanamh ar conas is féidir le ETIM an domhan a dhéanamh níos inbhuanaithe, ag soláthar nasc díreach idir foghlaim sa seomra ranga agus feidhmchláir fhíorshaolacha.

Ag Tacú le Múinteoirí le Foireann Uirlisí Ar Líne

Tá foireann **uirlisí ar líne** do mhúinteoirí á seoladh chun na SDGanna a chomhtháthú tuilleadh sna seomraí ranga. Áirítear leis an acmhainn seo:

- Treoraithe praiticiúla maidir le bealaí le haghaidh tionscadal ETIM.
- Gníomhaíochtaí cruthaitheacha seomra ranga ailínithe leis na SDGanna.
- Leideanna chun téamaí inbhuanaitheachta a fhí isteach sna ceachtanna.
- Samplaí inspioráideacha ó scoileanna atá ag déanamh difríochta cheana féin.

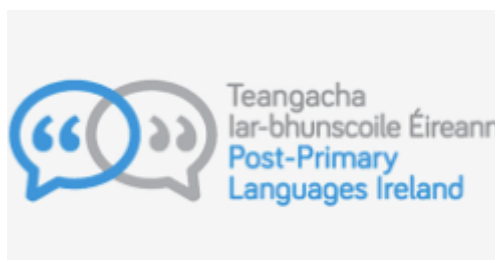
Bí ar an gcéad duine a chloisteáil

Osclofar áirithintí don chlár bunathraithe seo go luath, agus tá spásanna teoranta. Ná caill amach, [liostáil don Nuachtlitir Oideachais](#) agus bí ar an gcéad duine a gheobhaidh nuashonruithe.

Tá an **Tionscadal ETIM & SDGanna** maoinithe ag Research Ireland faoin gClár Fionnachtana.

[Ná déan dearmad an acmhainn saor in aisce a íoslódáil](#)

m. Iar-Bhunscoileanna Teangacha Éireann – Píolótach Modúl Cóirthrádála CLIL

Mar chuid de Nascann Teangacha – Straitéis na hÉireann do Theangacha Iasachta san Oideachas 2017-2026, sheol Iar-Bhunscoil Theangacha Éireann (PPLI) clár píolótach dhá bhliain CLIL (Foghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teangacha) in 2021/22 do dhaltaí na hIdirbhliana. Tugann an tionscnamh seo aghaidh ar rannpháirtíocht laghdaithe le teangacha iasachta i scoileanna na hÉireann agus léiríonn sé an gá atá ag méadú le tacú le gach mac léinn i sochaí atá ag éirí níos iolraíche agus atá nasctha go domhanda.

Cóirthrádáil agus OFI: Fócas Traschuraclaim

Ag croílár an treoirhionscadail tá modúl CLIL sé seachtaine ar **Chóirthrádáil**, atá deartha chun téamaí ó thíreolaíocht agus matamaitic a chomhtháthú. Ar fáil i bhFraincis, Spáinnis, Gearmáinis agus Iodáilis, tá acmhainní cuimsitheacha do mhúinteoirí sa mhodúl - doiciméid tacaíochta, bileoga oibre na mac léinn, agus cur i láthair - in éineacht le forbairt ghairmiúil trí sheisiúin oiliúna pearsanta agus ar líne araon.

Ag aithint don ghá atá le CLIL a dhéanamh inrochtana do gach múinteoir teanga, lena n-áirítear iad siúd nach bhfuil saineolas acu ar ábhar ar leith, roghnaigh PPLI Cóirthrádáil mar théama ábhartha agus suntasach go huilíoch. Tá an téama seo ag teacht go dlúth le Plean Forfheidhmithe OFI go 2030 na hÉireann, a chuireann béim ar chomhtháthú OFI thar gach leibhéal teagaisc. Go sonrach, tugann sé aghaidh ar ghníomh 3.1i chun “téamaí OFI a ionchorprú i FGL PPLI do mhúinteoirí ITM” (Rialtas na hÉireann, 2022, lch. 12).

Léiríonn an modúl Cóirthrádála conas is féidir le CLIL tacú le OFI trí inbhuanaitheacht a leabú sa seomra ranga teanga. Trí thopaicí mar thomhaltas eiticiúil agus trádáil dhomhanda a iniúchadh, téann mic léinn i ngleic le

saincheisteanna tábhachtacha domhanda agus a scileanna teanga agus idirchultúrtha á bhforbairt acu. Ní hamháin go gcuireann an cur chuige nuálaíoch seo le hábharthacht fhoghlaím teangacha iasachta ach tugann sé an t-eolas agus na hinniúlachtaí do mhic léinn freisin chun cur le todhchaí inbhuanaithe.

Léiríonn an clár píolótach CLIL conas is féidir OFI a ionchorprú go bríoch i múineadh teangacha. Trí chomhoibriú idirdhisciplíneach a chothú i measc múinteoirí agus trí fhoghlaím teanga a nascadh le téamaí OFI, léiríonn an tionscnamh acmhainn CLIL. Ag dul ar aghaidh, leanann obair PPLI sa réimse seo ag cur béime ar an tábhacht a bhaineann le gníomhaíochtaí áitiúla a nascadh le tosaíochtaí domhanda, ag cinntiú go n-ullmhaíonn oideachas teanga in Éirinn mic léinn do dhúshláin agus do dheiseanna domhan inbhuanaithe, idirnasctha.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

n. GROW at School – Clár don Bhunscoil

Is clár náisiúnta fáis & inbhuanaitheachta bia é **GROW at School** do bhunscoileanna a sheachadann fiontar sóisialta GIY (GROW It Yourself). Tríd an gclár GROW at School, cuireann GIY feisteas gairdíní scoile cuimsitheach ar fáil do scoileanna, ina bhfuil ceithre leaba ardaithe, ithir, síolta agus bolgáin, mar aon le pleananna ceachta a bhaineann leis an gcuraclam agus tacaíocht d'fhorbairt ghairmiúil an oideachais. Tacaíonn GROW at School le múinteoirí bia a fhás laistigh den scoil trí fhoghlaím gairdín-bhunaithe, ag iniúchadh topaicí mar eolaíocht na hithreach, athrú aeráide, uisce, bithéagsúlacht agus téamaí córais bia eile. Mar phríomhthoradh cláir, nascann GROW at School mic léinn leis an áit as a dtagann a gcuid bia, cothaíonn sé gníomhaireacht comhshaoil agus spreagann sé iompraíochtaí sláintiúla atá neamhdhíobhálach don aeráid i measc daoine óga.

Cuireann an clár GROW at School cataleáoch ar fáil trína ndéantar scoláirí a scafalláil trí fhoghlaím phraiticiúil fhíorthábhachtach um Fhorbairt Inbhuanaithe. Cé go ndíríonn GROW ar Scoil go sonrach ar roinnt 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe de chuid na Náisiún Aontaithe (SDGanna), déantar gach ceann de na spriocanna a iniúchadh go bunúsach ar fud an chlár. Trí fhoghlaím gairdín-bhunaithe agus eispéiris phraiticiúla fáis, cuireann GROW ar Scoil ar chumas na mac léinn tuiscint níos doimhne a fhorbairt ar bhunús bia sláintiúil, inbhuanaithe, ag cothú ‘comhbhá bia’ ar aon dul le SDG 2 (Neamh-Ocras) agus SDG 3 (Dea-Shláinte agus Folláine). Is coincheap é Ionbhá Bia cruthaithe ag taighde GIY; nuair a fhásann daoine a gcuid bia féin athraíonn sé a gcuid eolais, a ndearcadh agus a n-iompraíochtaí maidir le bia. Cuireann sé ar a gcumas roghanna níos sláintiúla agus níos inbhuanaithe a dhéanamh, rud a fhágann go ngactar 5 iompraíocht ar leith ‘comhbhá’ bia. Is iad seo; dóchúlacht méadaithe go n-itheann gléasraí, laghdú ar dhramhaíl bia, ceangal leis an gcóras bia & cén áit a dtagann bia, ceangal méadaithe le soláthraithe agus táirgeoirí bia áitiúla, truailliú laghdaithe (ceimiceach & plaisteach).

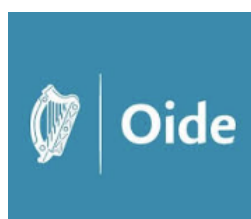
Cuidíonn tionscnamh GROW at School le SDG 4 (Oideachas Cáilíochta) trí oideachas praiticiúil córais inbhuanaithe a chomhtháthú sa churaclam do scoileanna ar fud na tíre. Athraíonn GROW at School eolas, dearcthaí agus iompraíochtaí maidir le bia, ag cur an troid i gcoinne cur amú bia chun cinn agus ag samhaltú cosán níos inbhuanaithe chuig tomhaltas bia (SDG 12: Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach). Ina theannta sin, cuireann an clár le nasc na mac léinn leis an gcomhshaol (SDG 15: Beatha ar Talamh) agus pobail dhaonna athléimneacha á bhforbairt (SDG 11: Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe).

Tá sé mar aidhm ag GIY 50% de bhunscoileanna na hÉireann a chur ag obair tríd an gclár GROW ar Scoil faoi 2026 agus tá siad ag earcú scoileanna faoi láthair don téarma 2024/2025 agus, ag an am céanna, ag ardú maoinithe chun tacú leis sin. Tá an clár GROW at School saor in aisce do scoileanna a bheith rannpháirteach, mar go bhfuil GUY ag bailiú maoinithe trí chomhpháirtithe corparáideacha agus daonchairdis chun seachadadh an chlár a éascú.

Chun tuilleadh a fhoghlaím faoin gclár GROW at School, tabhair cuairt ar: <https://giy.ie/programmes/grow-at-school/>

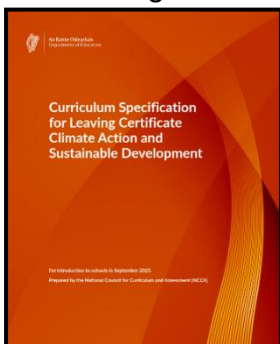
6. CPD

a. Oide – Nuashonruithe OFI

An Ardteistiméireacht – Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe

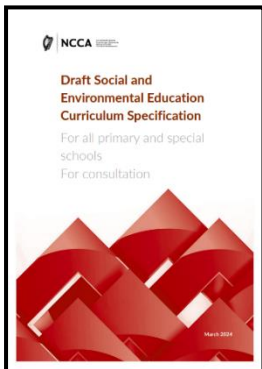
Ní féidir gannmheas a dhéanamh ar luach ábhar nua na hArdteistiméireachta, Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe, toisc go bhfuil díghrádú comhshaoil agus inbhuanaitheacht ar chuid de na saincheistanna is suntasaí atá roimh ár sochaí. De réir na sonraíochta curaclaim, cuireann an t-ábhar seo ar chumas na mac léinn ‘cur chuige idirdhisciplíneach atá dírithe ar réitigh a chur i bhfeidhm maidir le maireachtáil i ndomhan inbhuanaithe agus iad ag dul i ngleic le dúshláin inbhuanaitheachta casta agus ábhartha, lena n-áirítear géarchéim na haeráide’ (CNCM, 2024, lch.4).

Oibreoidh foireann Oide um Ghníomhú ar son na hAeráide agus um Fhorbairt Inbhuanaithe le múinteoirí ó na 43 scoil Chéim a hAon a ghlacfaidh páirt i roinnt Eispéiris Foghlama Gairmiúla (PLEanna) le linn 2024/2025. Tharla an chéad imeacht ar líne i mí Dheireadh Fómhair, áit a raibh deis ag múinteoirí agus ceannairí scoile bualadh lena chéile agus le foireann Oide. I rith na Samhna agus na Nollag 2024, freastalóidh beirt mhúinteoirí ó gach scoil rannpháirteach ar PLE dhá lá go pearsanta. Ina dhiaidh sin beidh an chéad seimineár gréasáin ar líne do mhúinteoirí i mí na Nollag 2024. Idir Eanáir agus Bealtaine 2025, leanann na PLEanna ar aghaidh, agus an deis ag múinteoirí páirt a ghlacadh in dhá chomhoibriú, sa dara seimineár gréasáin agus in PLE pearsanta eile le linn na bliana acadúla.

Bunoideachas Sóisialta agus Timpeallachta (OSI)

Bunaíodh foireann Oide Bunoideachas Sóisialta agus Comhshaoil (OSI) ag tús na bliana acadúla 2024/25. Tá an fhoireann dhinimiciúil seo tiomanta do thacú le dréacht-churaclam OSI, a bhfuil fócas stairiúil, tíreolaíochta agus comhaimseartha aige. Aidhm thábhachtach de chuid OSI is ea ‘leanaí a chumasú chun todhchaí agus todhchaí atá níos inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil, sóisialta agus eacnamaíoch a chur chun cinn’ (CNCM, Dréacht-Sonraíocht Churaclam OSI, 2024, lch.7).

Tá an fhoireann tiomanta do thacaíocht d'ardchaighdeán, nuálaíoch agus freagrúil a sholáthar do mhúinteoirí. Chun é seo a bhaint amach, tá siad ag comhoibriú le páirtithe leasmhara chun raon acmhainní agus eispéiris foghlama gairmiúla a dhearadh. Tá sé mar aidhm ag na hiarrachtaí seo tabhairt isteach rianúil agus feidhmiú éifeachtach an churaclam a chinntiú sna blianta acadúla amach anseo.

Ina theannta sin, tá an fhoireann i dteagmháil go díreach le scoileanna chun tacaíocht shaincheaptha a sholáthar in oideachas tíreolaíochta agus staire ag leibhéal na bunscoile. Tá sé mar aidhm ag na hiarrachtaí seo oideachasóirí a chumhachtú agus eispéiris foghlama gach linbh a shaibhriú.

Sampla de OFI in Imeachtaí Foghlama Gairmiúla Oide

Eacnamaíocht Bhaile Oide

Tá an taithí foghlama ghairmiúil (TTF) reatha do mhúinteoirí Eacnamaíocht Bhaile bunaithe ar théamaí Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe agus Oideachas faoin bhForbairt Inbhuanaithe. Scrúdaíonn sé SDG 4: Oideachas Cáilíochta agus a ghaol le *Breathnú ar Ár Scoil* mar chreat cáilíochta a thacaíonn le cleachtas éifeachtach i bhfoghlaim agus i dteagasc i gcomhthéacs iar-bhunscoile na hÉireann. Breathnaítear freisin ar ról an mheasúnaithe mhúnlaithigh maidir le foghlaim agus teagasc ardchaighdeán a chothú. Déanann múinteoirí machnamh ar an gcaoi a bhforbraíonn a n-úsáid a bhaintear as straitéisí measúnaithe múnlaithigh ar nós intinní foghlama a roinnt agus critéir ratha a chomhchruthú le scoláirí na scoláirí a fhorbairt mar fhoghlaimeoirí gníomhacha, gníomhaí.

Is gné thrasghearrthach é ‘maireachtáil inbhuanaithe agus fhreagrach’ laistigh de Shonraíocht na Sraithe Sóisearaí d'Eacnamaíocht Bhaile agus sainithnítear go sainráite roinnt torthaí foghlama mar fhorbairt ar eolas, ar thuiscint, ar scileanna, ar luachanna agus ar dhearcthaí na scoláirí maidir leis an téama seo. Príomh-chomhpháirt den PLE seo is ea am agus spás a thabhairt do mhúinteoirí féachaint cá bhfuil na piléir idirnasctha den Inbhuanaitheacht intuigthe tríd an bhfoghlaim a leagtar amach sa tsonraíocht. Oibríonn múinteoirí le chéile chun teacht ar bhealaí nua le dul i ngleic le foghlaim faoi inbhuanaitheacht sa chiall is leithne. Bunaíonn siad naisc bhríocha trasna na sonraíochta agus forbraíonn siad smaointe chun tacú le foghlaim shaibhir maidir le hOideachas faoi Fhorbairt Inbhuanaithe.

Teicneolaíocht Adhmaid Oide

Mar chuid den taithí foghlama gairmiúla (PLE) do 2024/2025, tá an fhoireann um Theicneolaíocht Adhmaid ag baint úsáide as ceardaíocht na mairnéireachta mar mheán chun iniúchadh a dhéanamh ar straitéisí chun tacú le mic léinn ar thuras dearaidh. Is éard is maircínacht ann ceird na bpíosaí veiníre a chur i bhfeidhm ar bhunábhar chun patrúin agus dearáí maisiúcháin a fhoirmiú.

I gcomhthéacs na Teicneolaíochta Adhmaid, is slisne tanaí nó ciseal adhmaid é veinír curtha orthu de ghnáth idir 0.5mm agus 2mm ar tiús. Baintear veinír amach trí stoc crainn a “scamhadh” nó trí stiallacha an adhmaid a ghearradh ina slisíní ó phíosa gearrtha den stoc. Ó thaobh inbhuanaithe de, is é an logáil a thiontú go veinír ná an modh is eacnamaí chun aon chrann a úsáid, go príomha mar gheall ar a dhramhaíl adhmaid íosta le linn táirgeadh.

Mar ullmhúchán do cheardlanna PLE bhí 15,000 píosa veiníre aonair ag teastáil le roinnt le 1,350 múinteoir cláraithe i dTeicneolaíocht Adhmaid chun taithí phraiticiúil foghlama a sholáthar. Chun cleachtas inbhuanaithe a shamhaltú agus a chur chun cinn, rinne an fhoireann iarracht na hábhair seo a fháil ó fhoinsé inbhuanaithe.

Thairg Déanta Doors, cuideachta siúinéireachta Éireannach, veinirí as gearrtha a bhí ainmnithe mar dhramhaíl a sholáthar. Tugann na veiníreanna seo deis do mhúinteoirí straitéisí dearaidh a iniúchadh, dul i ngleic le héagsúlacht speiceas adhmaid, agus léirthuiscint a bheith acu ar chleachtas inbhuanaithe le linn a gcuid foghlama. Fuarthas veinirí breise freisin ó chuideachta Éireannach eile ar a dtugtar The Galtee Group. Déantar na veinirí seo a athchúrsáil anois sa gheilleagar ciorclach agus leanann siad de bheith ina stór carbóin seachas ag dul suas i ndeatach! Úsáideann múinteoirí Teicneolaíocht Adhmaid na gearrthacha seo mar chuid d'eispéireas foghlama praiticiúla le linn ceardlanna PLE.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. SEAI – Cúrsaí Bainistíochta Fuinnimh In Aisce do scoileanna

An bhfuil spéis agat costais fuinnimh do scoile a laghdú?

Cláraigh inniu le haghaidh cúrsa oiliúna SAOR IN AISCE chun fáil amach conas airgead a shábháil trí úsáid fuinnimh do scoile a bhainistiú ar bhealach níos fearr.

Treoraítear rannpháirtithe an chúrsa céim ar chéim tríd an bpróiseas bainistíochta fuinnimh ó bhillí agus úsáid fuinnimh sa scoil a thuiscint go dtí plean coigilte fuinnimh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Tugtar rochtain do rannpháirtithe ar raon acmhainní, uirlisí ar líne, sainchomhairle agus deiseanna chun líonrú agus eolas agus taithí a roinnt le scoileanna eile.

Cuir cúrsa in áirithe anois!

Reáchtálfar na cúrsaí ar líne agus beidh trí sheisiún 2 uair an chloig ann - 10rn go

12in. Is féidir leis an scoil ionadaí ar bith a ainmniú le bheith i láthair m.sh. comhalta foirne nó den Bhord Bainistíochta.

Cúrsa 5	An Chéadaoin 22/01/25	An Chéadaoin 05/02/25	An Chéadaoin 26/02/25	Chun clárú le haghaidh Cúrsa 5 cliceáil anseo
Cúrsa 6	An Déardaoin 06/02/25	An Déardaoin 27/02/25	Thu 13/03/25	Chun clárú le haghaidh Cúrsa 6 cliceáil anseo
Cúrsa 7	An Mháirt 11/02/25	An Mháirt 25/02/25	An Mháirt 11/03/25	Chun clárú le haghaidh Cúrsa 7 cliceáil anseo

Arna sheachadadh faoin gclár Fuinneamh san Oideachas arna fhorbairt ag Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Oideachais

Má tá ceist ar bith agat, déan teagmháil le energyineducation@seai.ie

Le haghaidh tuilleadh faisnéise, tabhair cuairt ar an suíomh gréasáin Fuinneamh san Oideachas www.energyineducation.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Cúrsa Ceannaireachta Scoil na Foraoise, Brigit's Garden

Cad is Scoil na Foraoise ann?

Is cineál teagaisc dea-fhorbartha í Scoil na Foraoise i suíomh coillearnaí ina bhfoghlaímíonn leanaí trí shúgradh agus trí thaiscéalaíocht, agus bíonn an-spraoi ann freisin!

Ní eispéireas aonuaire é Scoil na Foraoise ach cuireann sí seisiúin rialta ar fáil thar thréimhse ama chun na tairbhí a uasmhéadú. Tá Scoil na Foraoise ag éirí níos coitianta i gcónaí i mbunscoileanna, i ngrúpaí luathbhlianta agus i suíomhanna pobail.

Cuireann **Scoil na Foraoise** eispéiris fhoghlama dhinimiciúla ón bhfíorshaol ar fáil do pháistí a rachaidh chun tairbhe dóibh ar feadh a saoil agus is é Gairdín Bhríde an t-aon soláthraí Ceannaireachta Scoil na Foraoise in Éirinn. Is féidir leat físeán a mhíníonn go rímhaith é a fheiceáil [anseo](#).

Is mór an spórt í Scoil na Foraoise!

Déanann ‘seomraí ranga’ praiticiúla agus idirghníomhacha lasmuigh spórt den fhoghlaím!

Nuair a bhíonn spórt ag páistí ag foghlaim i dtimpeallacht nádúrtha, cabhraíonn sé lena bhféinmhuinín, a scileanna sóisialta, a gcruthaitheacht, a bhféinfheasacht agus go leor eile a chothú.

Déan staidéar in éineacht le do thiomantais oibre agus teaghligh

Is cúrsaí páirtaimseartha iad cúrsaí Ceannaireachta Scoil na Foraoise, ina bhfuil 8-9 lá foghlama ar an láthair agus 4-5 seimineár gréasáin thar thréimhse 4-6 mhí. Ar chríochnú rathúil na hoibre cúrsa 6 mhí, as a dtiocfaidh teastas, tá frama ama 5-6 mhí ann chun taithí oibre phíolótach scoil na foraoise a dhéanamh go neamhspleách.

Cé atá in ann iarratas a dhéanamh

Ní theastaíonn aon taithí roimhe seo ach amháin taithí nach beag ar bheith ag obair le foghlaimeoirí (2 bhliain ar a laghad) agus paisean don fhoghlaím agus don dúlra.

Tá cúrsaí nua ag tosú i gCiarraí agus i gCill Dara i mí Aibreáin 2025.

- ☒ Faigh Cáilíocht QQI Leibhéal 6 i gCeannaireacht Scoil na Foraoise
- ☒ Cabhraigh le tosaíochtaí do scoile a bhaint amach maidir le OFI agus Folláine
- ☒ Cuir eolas praiticiúil agus teoiriciúil araon i bhfeidhm chun beocht a chur i ngach gné den churaclam lena n-áirítear Aistear, ETIM, OSIE, OSSP agus go leor eile

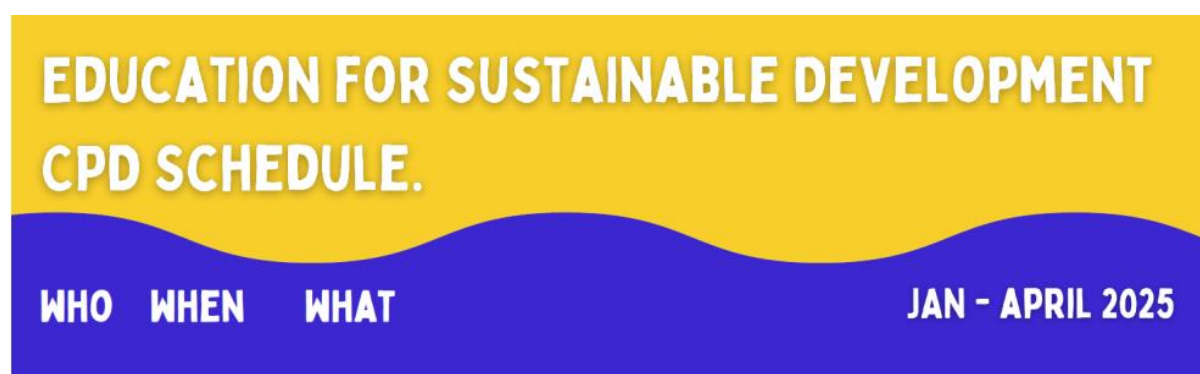
Is féidir le heispéiris dhearfacha, oiriúnacha, shéasúracha lasmuigh a chuireann ceannairí cáilithe ar fáil foghlaimoírí a mhealladh agus a spreagadh chun muinín agus cumhacht fhoghlama a fhás agus a fhorbairt.

Cosnaíonn an cúrsa €1,500. D'fhéadfadh go mbeadh múinteoirí in ann iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú faoi scéim Aisíochta Táillí: gov.ie - [Scéim Aisíochta Táillí Múinteoirí 2023](#)

[Foghlaim tuilleadh agus déan iarratas inniu](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Ionaid Tacaíochta Oideachais na hÉireann – Clár FGL ó Gheimhreadh go hEarrach 2025

The January to April 2025 ESCI list of courses is now available at: [ESCI Education for Sustainable Development CPD Spring 2025.pdf](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Nuacht FGL ón ISSN – Geimhreadh 2025

Líonra Inbhuanaitheachta Scoileanna na hÉireann – Sceideal FGL OFI

Tá an-áthas ar Líonra Inbhuanaitheachta Scoileanna na hÉireann (ISSN), i gcomhar le ITOÉ, a sceideal FGL do 2025 a fhógairt. Arna dhearadh ag múinteoirí do mhúinteoirí, cuireann ár dtairiscintí FGL acmhainn chuimsitheach ar fáil don Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI), a chlúdaíonn réimse leathan ábhair i gcomhpháirtíocht le heagraíochtaí neamhrialtasacha iontacha.

- **ÚFIÉ:** Fiosraigh fuinneamh inmharthana le ÚFIÉ.
- **STAND:** Foghlaim conas is féidir le scéalta peirspictíochtaí a athrú agus scoláirí a spreagadh chun 'roghanna níos fearr a shamhlú'.
- **Sineirge na Mara:** Faigh amach faoi ról ríthábhachtach na n-aigéan chun tacú leis an mbeatha agus dul i ngleic leis an athrú aeráide.
- **Féinchabhair na hAfraice:** Faigh tuiscint ar conas a théann ár gcóras bia i bhfeidhm ar fheirmeoirí agus conas is féidir linn bogadh i dtreo córas trádála cothrom.
- **Sraith Mheánach:** Fiosraigh conas a spreagann laghdú, athúsáid, athchúrsáil, agus athghiniúint nuálaíocht.
- **Athrú Éadaí Chromghlinne:** Téigh i ngleic le faisean, eitic, agus athrú aeráide mar ullmhúchán do Sheachtain na Réabhlóide Faisin.

Líonra is ea an ISSN de mhúinteoirí agus de scoláirí a oibríonn le chéile chun litearthacht aeráide a thabhairt isteach i scoileanna ar fud na hÉireann. Tabhair cuairt ar [ISSN.IE](https://www.issn.ie) chun tuilleadh a fhoghlaim agus chun iniúchadh a dhéanamh ar réimse leathan clár agus acmhainní saor in aisce, lena n-áirítear:

· [Seisiúin Bithéagsúlachta Sholáimhsithe a mhaireann 15 nóiméad:](#) Gach Luan ag 4 IN.

· [Cruinnithe Míosúla ISSN:](#) Ceangail agus roinn le múinteoirí agus le scoláirí.

· [Ceardlanna, Físeáin, agus Bileoga Oibre:](#) Acmhainní saor in aisce do do sheomra ranga chun aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide agus ar chailliúint na bithéagsúlachta.

· [Ambasadóirí na Mac Léinn:](#) Clár Nua le haghaidh Ceannaireachta Mac Léinn.

EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT CPD SCHEDULE.				EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT CPD SCHEDULE.			
WHO	WHEN	WHAT	JAN - APRIL 2025	WHO	WHEN	WHAT	JAN - APRIL 2025
	EVERY MONDAY FROM 18:00-18:55	Bitesize Biodiversity: Primary and Post-Primary CSPE, Science, SPHE, Transition Year Join us for Bitesize Biodiversity. Weekly 25-minute sessions where we explore our native Irish flora and fauna. Discover fascinating wildlife insights, gather resources, and ignite your students' curiosity about the natural world.	REGISTER		TUES 18TH MARCH 7-8PM	Zero waste and the Circular Economy with Aise from Underscorey, Post Primary Join Aise from Underscorey for an online workshop on the Circular Economy, exploring how reuse, recycling, and regeneration drive innovation. Learn practical strategies to challenge the "take, make, waste" model and bring these concepts to life in your classroom.	REGISTER
	MON 13 JAN 7-8PM	Teaching Sustainable Energy across the Junior Cycle with SEAL, Post Primary In this session, you'll deepen your understanding of sustainable energy, explore strategies for addressing student misconceptions, and develop a shared understanding of the concept "sustainable energy".	REGISTER		WED 26TH MARCH 7-8PM	How to be a Nature Hero School with Biodiversity in Schools, Primary and Post Primary The Nature Hero Awards recognise schools for outstanding efforts to support nature. In this session, Biodiversity in Schools will show you how your school can get involved, with tips from teachers who've successfully participated.	REGISTER
	TUES 21 JAN 7-8PM	Climate Action through Water and Land Management in preparation for World Wetlands Day with Fálanna HarTy, Primary and Post Primary In many ways the climate and biodiversity issues we face can look completely overwhelming. However, local practical measures can be surprisingly effective if we look at climate and biodiversity breakdown and recovery through the lens of water. In this CPD we'll examine an optimistic overview of how we can find solutions on our doorstep.	REGISTER		WED 9TH APRIL 7-8PM	Connected Classrooms: Tackling Fashion, Ethics, and Climate Change Together in preparation for Fashion Revolution Week, Post Primary This 80-minute CPD workshop equips secondary school teachers with practical tools to explore fashion, ethics, and climate change in the classroom. Teachers will learn to integrate these topics across various subjects, encouraging students to consider the global impact of their fashion choices.	REGISTER
	TUES 28 JAN 7-8PM	Imagining Better: Activating Student Imagination for a Better World, Post Primary This workshop explores how we can encourage students to "imagine better" and take action in times of crisis. Drawing on the idea that real, sustainable change requires new, inspiring stories and futures, we'll focus on how to shift perspectives and foster hope amidst social and environmental challenges.	REGISTER		TUES 29TH APRIL 7-8PM	Curious Teachers, Critical Classrooms, GCE for a changing Curriculum, Primary In this session Bright Golden, a lecturer in Global Citizenship Education at Mary Immaculate College in Limerick will introduce two resources designed to help teachers integrate global citizenship education (GCE) into their practice. GCE enables teachers to address complex, global issues in an interactive, supportive way, focusing on values, dialogue, and critical thinking.	REGISTER
	TUES 4 FEB 7-8PM	Our Ocean, Our Hero with Seascopy, Primary In this session, you'll explore the ocean's vital role in supporting life and combating climate change, using resources from The Ocean Race. We'll guide you through a 60-minute lesson plan to teach students about the ocean's importance to the planet.	REGISTER	The ISSN is dedicated to creating a CPD schedule that reflects and responds to the needs of teachers and students. If you have any suggestions for a topic or skills that haven't appeared in the schedule, please make your suggestions HERE.			
	WED 12 FEB 7-8PM	Student panel discussion: Is our education system preparing us for the polyrisis we face? Post Primary We are living through a polyrisis: war, hunger, climate impacts, food insecurity, and biodiversity loss. Is our education system preparing students to tackle these challenges? In this session, we'll explore what students think about the skills they need to navigate and address the polyrisis ahead.	REGISTER				
	TUES 25 FEB 7-8PM	We are what we eat Physically and Ethically: Preparation for Fairtrade Fortnight 2025 with Self Help Africa, Post Primary Learn how unfair trade affects rural communities in Africa, where farmers grow food for export but face hunger. This session explores Fairtrade through videos and activities, highlighting actions you and your students can take to support fair trade.	REGISTER				
	WED 12 MARCH 7-8PM	Running a student leadership program with the ISSN, Post Primary In this session, we'll explore a framework for successful student leadership, discuss key elements for building student confidence, and review a project example that combines awareness and action.	REGISTER				
  				 			

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

7. Earnáil na nInstitiúidí Ardoideachais

a. Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne – Nuacht OFI

Baineann scoláirí OTS duais amach as a gcluiche ríomhaire a forbraíodh le Trócaire

Tá cluiche a d'fhorbair mic léinn agus céimithe OTS, i gcomhar le Trócaire tar éis an 3ú duais a bhaint amach ag mórchomórtas cluichí idirnáisiúnta sa Danmhairg. Fuair *Madzi, Ceartas Uisce sa Mhaláiv*, an gradam ag an gComhdháil Eorpach um Fhoghlaim Bunaithe ar Chluichí a reáchtáladh in Ollscoil Aarhus sa Danmhairg go luath i mí Dheireadh Fómhair.

Tá an cluiche bunaithe ar na dúshlán laethúla a bhíonn le sárú ag teaghlach faoin tuath sa Mhaláiv mar thoradh ar an athrú aeráide. Leagann sé béim ar an tionchar a bhíonn ag triomach ar shláinte, ar thalmhaíocht, ar an gcomhshaol agus ar an ualach oibre a chuirtear ar leanaí dá bharr. Leagann an cluiche béim ar na hiarrachtaí atá á ndéanamh ag daoine aonair, pobail agus eagraíochtaí neamhrialtasacha chun teicneolaíochtaí agus cleachtais níos inbhuanaithe a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, ag leagan béime ar chumhacht an chomhoibrithe.

Rinne mic léinn na chéad bliana de chuid Ealaín & Dearadh Cluichí, agus na Meáin Chruthaitheacha i gCluain Meala an taighde agus an fhorbairt don chluiche. Thacaigh Paul Keating agus John Hannafin leo ina dtaighde agus chomhtháthaigh siad an obair i modúil ar a gcláir. Chuir Trócaire maoiniú, ceardlanna, agus bunábhar ar fáil a bhain lena gcuid oibre sa Mhaláiv. Thug an Institiúid um Fhorbairt Inbhuanaithe, faoi Seamus Hoyne, acmhainní breise. Thug Acadóirí agus Gníomhaithe na Maláive atá lonnaithe in Éirinn comhairle ar an tionscadal chomh maith mar aon le scoláirí sa Ghaelscoil, i scoileanna Naomh Oilibhéir agus Loreto i gCluain Meala.

Tá moladh ar leith faighte ag an saothar ealaíne don chluiche, a chruthaigh Daria Kravtsova, céimí de chuid Ealaín agus Dearadh Cluichí Chluain Meala.

Bain triail as an gcluiche anseo: <https://games.trocaire.org/madzi/>

Coimre OTS OFI

Mar chuid de *Shraith Coimrí Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne* arna maoiniú ag SATLE, beidh OTS ag foilsiú Coimre OFI i 2025. Cuimseoidh *Coimre ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe a Leabú sa Teagasc agus sa Mheasúnú ag OTS* bailiúchán ilghnéitheach de chuir chuige i leith an teagaisc, na foghlama agus an mheasúnaithe atá ag teacht le príomhphrionsabail an Oideachais don Fhorbairt Inbhuanaithe in Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Comhairliúchán ar an Straitéis Náisiúnta don Teagasc agus don Fhoghlaim san Ardoideachas

Tá [an tÚdarás um Ard-Oideachas](#) ag iarraidh ar bhaill foirne, ar mhic léinn, agus ar gach páirtí leasmhar san ardoideachas cur le forbairt straitéise nua don teagasc agus don fhoghlaim san ardoideachas.

Seo í do dheis chun cabhrú le cinneadh a dhéanamh ar na háiteanna ar a ndíreofar ár n-acmhainní agus aird sna blianta atá romhainn le haghaidh sármhaitheas teagaisc agus foghlama ar fud institiúidí ardoideachais na hÉireann.

Cén Fáth a Bheith Páirteach Ann?

- Bíodh tionchar agat ar thosaíochtaí náisiúnta don teagasc agus foghlaim.
- Roinn do léargas ar fhorbairt ghairmiúil, claochlú digiteach, inbhuanaitheacht, ionracas acadúil agus go leor eile.
- Cabhraigh le beartais agus tionscnaimh a chur chun cinn a chumasaíonn scoláirí, baill foirne, agus institiúidí.

Conas Páirt a Ghlacadh Ann:

Déan machnamh ar cheisteanna faoi ról ÚAO, tosaíochtaí straitéiseacha, tionscnaimh leanúnacha, agus deiseanna nua.

Cuir do smaointe isteach tríd an bhfoirm chomhairliúcháin anseo: [Comhairliúchán - An Fóram Náisiúnta um Fheabhsú Teagaisc agus Foghlama san Ardoideachas](#)

Seo deis chun do ghuth a chur in iúl agus cur le straitéis a mhúnlóidh ardoideachas in Éireann go ceann na mblianta.

Spriocdháta: 24 Eanáir 2025

c. Cruinniú Mullaigh Mac Léinn ar an Athrú Aeráide san Ardoideachas - Déardaoin an 31 Deireadh Fómhair 2024

D'óstáil OT Bhaile Átha Cliath **Cruinniú Mullaigh Mac Léinn ar an Athrú Aeráide san Ardoideachas in Éirinn** ag Gráinseach Ghormáin ar an 30ú Deireadh Fómhair. Ghlac ochtó mac léinn ó aon institiúid ardoideachais déag ar fud na hÉireann páirt i bpróiseas comhairliúcháin ar nós an Chaifé Dhomhanda a d'iarr ar mhic léinn na nithe a d'fhéadfadh institiúidí ardoideachais a dhéanamh chun dul i ngleic lena n-ábhair inní maidir le hoideachas aeráide, ceartas, inní, táirgeadh bia, taisteal agus gníomhaíochas aeráide a aithint.

Ba iad na príomhthorthaí ná gur chóir modúl ar athrú aeráide atá dírithe ar dhisciplín a thairiscint do gach scoláire. Chun ceartas aeráide a chur chun cinn, bhí éileamh ar naisc bhreise idir coláistí domhanda thuaidh agus coláistí domhanda ó dheas. Agus aghaidh á tabhairt ar inní aeráide, ba é an comhaontú ná go bhféadfadh gníomhaíocht (a thacaíonn le mic léinn páirt a ghlacadh i ngníomhaíochas aeráide ar an gcampas agus sa phobal) inní a laghdú. Maidir le gníomhaíochas aeráide, tá deis ann d'ollscoileanna aird a tharraingt ar ghníomhú ar son na haeráide ní hamháin do mhic léinn ach do phobail freisin.

Tacaíodh leis an gcrúinniú mullaigh le maoiniú ó N-TUTORR. D'éascaigh Comhairle Náisiúnta na nÓg in Éirinn, Aontas na Mac Léinn in Éirinn, An Taisce agus Concern pléití ar an lá agus thug siad tacaíocht chun an cruinniú mullaigh a chur chun cinn. Tá tuarascáil ar thorthaí an chruinnithe mullaigh á hullmhú agus beidh sí ar fáil go luath.

Déan teagmháil leis an Dr. Ken Boyle, Ceann an Oideachais Inbhuanaitheachta, ag ken.boyle@tudublin.ie chun tuilleadh eolais a fháil

Thuas: Mic Léinn a ghlac páirt ag Cruinniú Mullaigh na Mac Léinn ar Athrú Aeráide san Ardoideachas in Éirinn.

d. Seóthaispeántas N-TUTORR - Ag Claochlú na Foghlama, Ag Ceiliúradh an Chomhoibrithe

Bhí Feidhmeannas an ÚAO in éineacht le huachtaráin, baill foirne, agus seaimpíní na mac léinn as seacht n-institiúid comhpháirtíochta agus príomhpháirtithe leasmhara eile chun an Seóthaispeántas N-TUTORR deiridh a chomóradh: Ag Claochlú na Foghlama, Ag Ceiliúradh an Chomhoibrithe. Rinne an ócáid, a reáchtáladh ar an 26ú Samhain 2024 in Ionad Comhdhála, Baile Átha Cliath, ceiliúradh ar réimse leathan oibre bunathraithe a rinneadh ar fud na hearnála ardoideachais teicneolaíochta, a léirigh nuálaíocht, comhoibriú, agus tionchar an chláir náisiúnta N-TUTORR le dhá bhliain anuas.

Bhí seisiún iomlánacha agus comhuainíochta éagsúla le linn an lae inar leagadh béim ar obair a baineadh amach faoi cheithre shruth oibre an tionscadail. I measc cuid de na réimsí a clúdaíodh sna seisiúin bhí Ionracas Acadúil san ardoideachas agus GenAI, Oideachas don Inbhuanaitheacht (Ceannaireacht Gníomhaíochta Aeráide + tionscnaimh Litearthachta Aeráide do mhic léinn) agus tionscnaimh

chlaochlaitheacha éagsúla eile a raibh sé mar aidhm acu mic léinn a chumhachtú, cumas foirne a fhorbairt, agus éiceachórais dhigiteacha a chumasú.

Roinn an tUasal Tim Conlon, Ceannasaí Beartais agus Pleanála Straitéisí an seisiún iomlánach leis na huachtaráin OT chun todtachaí na hEarnála Ardoideachais Teicneolaíochta a phlé.

Faigh tuilleadh eolais faoin gclár agus faigh rochtain ar acmhainní anseo: [Ardán Foghlama Ar Líne - Ardoideachas Teicneolaíochta | N-TUTORR](#)

Thuas: Cur i láthair/Seisiún ar Ionracas Acadúil ag Seóthaispeántas N-TUTORR

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

8. Nuashonraithe Idirnáisiúnta

a. Grúpa Oibre an AE do Scoileanna: Foghlaim don Inbhuanaitheacht

D'fhreastail an Roinn Oideachais ar *Ghrúpa Oibre an AE do Scoileanna*: Gníomhaíocht Foghlaim Piaráí *Foghlaim don Inbhuanaitheacht* i Liospóin ón 16ú-18ú Deireadh Fómhair.

Bá é Oideachas Saoránachta téama an PLA agus chuala an Grúpa faoi conas mar atá an Phortaingéil ag cur Oideachas Saoránachta don OFI chun cinn de réir a Straitéise Náisiúnta um Oideachas Saoránachta faoina gceanglaítear ar gach scoil Straitéis Scoile um Oideachas Saoránachta a bheith acu. Thugamar cuairt ar iar-bhunscoil mhór i Liospóin agus chualamar ó scoláirí faoi chuid dá dtionscadail Saoránachta lena n-áirítear sruth a chosaint a théann trí thailte a scoile. Déanann siad tástáil rialta ar an uisce le haghaidh éilleáin agus tuairiscíonn siad aon torthaí inmíocha lena nÚdarás Áitiúil. Cuireann siad daoine ar an eolas freisin ina bpobal áitiúil agus lena gcomhscoláirí ar thábhacht an tsrutha don bhithéagsúlacht áitiúil.

Tá oideachas gníomhach/ rannpháirteach – ar scoil agus sa saol níos leithne araon – le sonrú go láidir san Oideachas Saoránachta agus san Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe araon, rud a thugann le tuiscint go bhfuil sineirgí láidre idir an dá rud. Ceann de na cúig réimse tosaíochta le haghaidh gníomhaíochta san OFI go dtí 2030 is ea daoine óga a chumhachtú agus a spreagadh chun gníomhú ar son na forbartha inbhuanaithe.

Is féidir leat tuilleadh a fháil amach faoin nGrúpa Oibre anseo: [Clár de shainghrúpaí an Choimisiúin agus aonáin eile dá samhail](#)

Thuas: Grúpa Oibre an AE do Scoileanna ar Fhoghlaim don Inbhuanaitheacht i Liospóin.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Monatóir Oideachais agus Oiliúna 2024 á seoladh ag an AE

Seoladh Monatóir Oideachais agus Oiliúna an Choimisiúin Eorpaigh 2024 an 28ú Samhain 2024. An tsraith bhliantúil foilseachán seo a sholáthraíonn anailís bheartais chomparáideach agus sonraí ar COLÓ, oideachas scoile, foghlaim aosach,

ardoideachas, gairmoideachas agus téama fócais bliantúil san AE. I mbliana tá an téama fócais ar fhoghlaim le haghaidh inbhuanaitheachta, agus tá cur síos níos doimhne ar na bunscoileanna (i gcomhthéacs shonraí PISA 2022 an AE).

Díríonn Cuid 1 den tuarascáil Éireann ar fhoghlaim don Inbhuanaitheacht agus tugann sé faoi deara gur príomhthosaíochtaí iad an t-aistriú glas agus an fhorbairt inbhuanaithe do leasuithe agus forbairtí san oideachas agus aithníonn sé go bhfuil OFI leabaithe sa chóras oideachais. Leagann an tuarascáil béim ar an easpa meicníochtaí monatóireachta córasacha chun inbhuanaitheacht a chur i bhfeidhm agus sonraítear inti go mbaineann na príomhdhúshláin leis an oiread a bhfuil foghlaim le haghaidh inbhuanaitheachta leabaithe i gcleachtas múinteoireachta. Tugann an tuarascáil suntas freisin do dhifríocht in Éirinn idir feasacht na scoláirí ar phríomhcheisteanna domhanda agus a rannpháirtíocht iarbhair agus an gá atá leis an mbearna eolais-gníomhaíochta a dhúnadh. Tugann sí le fios freisin go bhfuil gá le feabhas a chur ar an bhfócas ar oideachas sibhialta, cultúrtha agus inbhuanaitheachta ar fud chóras oideachais na hÉireann, rud a thugann sí dá haire freisin atá mar aidhmeanna na straitéise náisiúnta - OFI go dtí 2030.

Tá an t-ábhar ar fad ar fáil ag an nasc seo: [Monatóir Oideachais agus Oiliúna \(europa.eu\)](http://Monatóir Oideachais agus Oiliúna (europa.eu)) lena n-áirítear uirlisí chun na sonraí a fhiosrú.

Ar ais go barr an leathanaigh

c. Moladh Chomhairle an AE ar Dhaoine óga agus Athrú Aeráide

Ghlac Comhairle Airí an AE Moladh maidir le Daoine Óga agus an tAthrú Aeráide ar an 23ú Deireadh Fómhair atá dírithe ar aghaidh a thabhairt ar na dúshlán atá le sárú ag gach duine óg, agus go háirithe ag cosantóirí óga comhshaoil, go háirithe agus iad ag moladh timpeallacht ghlan, shláintiúil agus inbhuanaithe. Deir sé go bhfuil *“Gníomhaíocht ar son na hAeráide ar cheann de na príomhthosaíochtaí do dhaoine óga san Eoraip”* agus go *“Feabhsaíonn Rannpháirtíocht Óige i bpróisis chinnteoireachta éifeacht na mbeartas aeráide agus nach mór an tacaíocht agus na hacmhainní riachtanacha a thabhairt do dhaoine óga dá n-abhcóideacht aeráide, agus cosaint shóisialta agus dhlíthiúil leordhóthanach”*.

I measc na mbeart tá moltaí maidir le; Rochtain Daoine Óga ar chearta a chinntiú, Rannpháirtíocht Óige a neartú; Infheistiú i bpoist ghlasa, in oideachas agus i scileanna glasa; Infheistiú i dtacaíocht shaincheaptha chun tacú le hoibrithe óige; Rochtain ar chúram sláinte agus ar sheirbhísí óige spriocdhírthe a chinntiú; Rochtain ar fhaisnéis agus an ceart chun bheith ar an eolas agus Dul i nGleic le hIrdhealú agus cothromas idirghlúine a chinntiú.

Tá Comhairle Náisiúnta na nÓg in Éirinn (CNÓÉ) bródúil as ról a bheith acu sa mholadh ceannródaíoch seo trína mballraíocht i bhFóram Eorpach na nÓg (YFJ).

“Le bunchloch láidir sa cheartas aeráide agus sa ghníomhaíocht don aos óg trí [Óige2030 – An Clár Obair Óige Dhomhanda](#), thacaigh CNÓÉ le rannpháirtíocht ár n-ionadaí Ceartas Aeráide, Eimear Manning, i ngrúpa dréachta na Comhairle Eorpaí. Agus í ag obair taobh le habhcóidí óige eile, chuidigh Eimear leis an gcreat a mhúnlú agus leis an moladh a chomhscríobh, a léiríonn ról ríthábhachtach daoine óga sa ghníomhaíocht aeráide agus i gcosaint chearta na n-óg. Iarrann an moladh seo ar rialtais cosantóirí comhshaoil óga a chumhachtú, rannpháirtíocht dhaonlathach i mbeartas aeráide a chothú, agus tús áite a thabhairt do théamaí ar nós ceartas aeráide, poist ghlasa, agus forbairt inbhuanaithe.

Tá Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe le sonrú trí huaire ar fud an mholta freisin, ag éileamh go gcuirfí comhoibriú chun cinn idir múinteoirí agus oibrithe óige ar oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe; comhairle a thabhairt maidir le leithdháileadh acmhainní ar chreataí oideachais foirmeálta agus neamhfhoirmeálta, ar nós oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe, obair óige dhomhanda, oideachas saoránachta domhanda agus litearthacht na meán agus faisnéise; agus ar deireadh, go dtairisceodh rialtais reatha oiliúint rialta agus shaincheaptha d’oideachasóirí chun a n-inniúlacht in ábhair a bhaineann leis an aeráid a mhéadú, lena n-áirítear oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe agus oideachas saoránachta domhanda.

Tá sé ríthábhachtach anois go gcuirfí ranna rialtais, airí, Teachtaí Dála agus comhairleoirí ar an eolas faoin uirlis seo agus go spreagfaí iad chun na moltaí laistigh di a chur i bhfeidhm. Léigh tuilleadh faoin moladh ar [shuíomh gréasáin Chomhairle na hEorpa](#) agus féach ar an [moladh maidir le daoine óga agus an t-athrú aeráide](#).”

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Comhdháil na bPáirtithe 29

Tharla COP 29 (Baku, Asarbaiseáin) agus ba é an chéad COP riamh é inar cuireadh Oideachas san áireamh ar chlár oibre oifigiúil na hUachtaránachta. Lean UNESCO ag moladh ról ríthábhachtach an oideachais i ndíospóireachtaí domhanda faoi ghníomhaíocht aeráide mar chuid de “Phrionsabail Threoracha Baku nua ar Fhorbairt Dhaonna le haghaidh Athléimneacht Aeráide”.

Reáchtáladh roinnt imeachtaí a bhain le hoideachas ag COP 29 lena n-áirítear:

- cruinniú den Chomhpháirtíocht um Glasú an Oideachais a chuir tús le comhairliúchán domhanda ar dhá cheann dá doiciméad teorach; an Uirlis Idirphlé um Acmhainneacht Glasaithe Múinteoirí agus treoirdhoiciméad um Pobail a Ghlasú: [Comhpháirtíocht um Glasú an Oideachais | UNESCO](#)
- cruinniú ardleibhéil ar an tionscnamh Baku ar Fhorbairt Dhaonna le haghaidh Athléimneacht Aeráide: <https://cop29.az/en/news/cop29-presidency-launches-initiatives-to-focus-global-attention-and-accelerate-climate-action>
- comhchaint Aireachta maidir le hoideachas um ghlású agus méadrach litearthachta aeráide a fheabhsú dírithe ar ról an oideachais um ghlású chun trí mhórhosaíocht Uachtaránacht OCÉ 29 a bhaint amach – ranníocaíochtaí arna gcinneadh go náisiúnta, maoiniú agus cur i bhfeidhm ar leibhéal na tíre: [Comhchaint Aireachta COP29 maidir le hoideachas um ghlású agus méadracht litearthachta aeráide a fheabhsú | UNESCO](#)
- COP Mhúinteoirí: [COPMhúinteoirí | An Oifig um Oideachas Aeráide \(oce.global\)](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Cruinniú Mullaigh SDG na Todhchaí

Toscaireacht na hÉireann ag freastal ar Chruinniú Mullaigh na Todhchaí de chuid na Náisiún Aontaithe i Nua Eabhrac

Bhí Cruinniú Mullaigh na Todhchaí ar siúl an 22ú agus 23ú Meán Fómhar, ag Ceanncheathrú na Náisiún Aontaithe i Nua-Eabhrac, ag tabhairt ceannairí domhanda le chéile chun comhaontú idirnáisiúnta a chruthú maidir le conas cúrsaí sa lá atá inniu ann a fheabhsú agus an todhchaí a chosaint. Thug Mícheál D. Ó hUigín, Uachtarán na hÉireann, an [Ráiteas Náisiúnta](#) agus thug an Tánaiste a ráitis ag an [Idirphlé Idirghníomhach: I dTreo Todhchaí Coiteann Digiteach](#).

Chuimsigh Toscaireacht na hÉireann a d'fhreastail ar an gCruinniú Mullaigh an tAire Eamon Ryan, ionadaithe ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, agus ón Roinn Gnóthaí Eachtracha, chomh maith le Toscairí Óige na Náisiún Aontaithe is nuaí in Éirinn, Natasha Maimba agus Lauren Brennan Jones.

Ag an gCruinniú Mullaigh, Dé Domhnaigh an 22ú Meán Fómhair, ghlac ceannairí an Domhain [Comhaontú don Todhchaí](#) a chuimsíonn [Comhshocrú Digiteach Domhanda](#) agus [Dearbhú ar Ghlúnta na Todhchaí](#). Clúdaíonn an Comhaontú réimse leathan saincheistanna lena n-áirítear an tsíocháin agus an tslándáil, an fhorbairt inbhuanaithe, an t-athrú aeráide, comhoibriú digiteach, cearta daonna, inscne, an óige agus na glúnta atá le teacht, agus claochlú an rialachais dhomhanda. Tá an Comhaontú deartha chun cur i bhfeidhm Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a mhórchumhachtú.

Is féidir tuilleadh sonraí a fháil ag an nasc [seo](#).

Thuas: Toscaireacht na hÉireann ag freastal ar an gCruinniú Mullaigh

Roimh an gCruinniú Mullaigh, [reáchtáladh Laethanta Gníomhaochta](#) ag Ceanncheathrú na Náisiún Aontaithe i Nua-Eabhrac, ag tabhairt ionadaithe le chéile ó na Ballstáit, ón tsochaí sibhialta, ón earnáil phríobháideach, ón saol acadúil, ó údaráis áitiúla agus réigiúnacha, ón aos óg, agus go leor eile.

D'fhreastail an toscaireacht ar réimse imeachtaí, lena n-áirítear '[Síocháin seachas Cogadh](#)', arna óstáil ag Misean Buan na hÉireann chuig na Náisiún Aontaithe, chomh maith le himeachtaí ar Logánú na SFlanna, Sonraí Saoránach, Airgeadas Aeráide agus imeachtaí Tolglann SFI ag díriú ar cheisteanna ríthábhachtacha maidir le conas geallúint na SFlanna a choinneáil inniu, amárach agus do na glúnta atá le teacht. Ina theannta sin, ghlac Fiona McManus ón Aonad SFlanna páirt in [Imeacht](#)

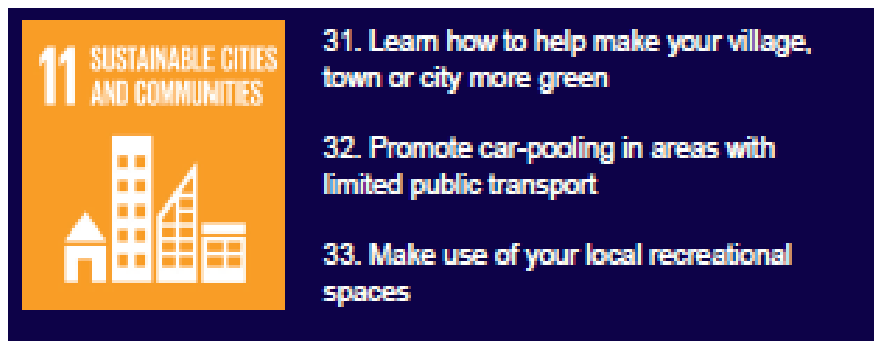
[Tánaisteach ar an Tionscnamh LEAP-FAST](#) chun Athruithe Inbhuanaithe a Luathú trí Líonraí Ardoideachais. Tá [Seaimpín SDG](#) reatha COBÁC anois mar bhall den Líonra LEAP-FAST.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

9. Nuacht Eile

a. Trí Ghníomhaíocht Shimplí – SDG 11 – Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe

Anseo thíos tá trí ghníomhaíocht shimplí laethúla is féidir leat a dhéanamh chun tacú le **SDG 11 – Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe**:

b. Tionscadal Scoileanna SYNAPSES i Scoil Náisiúnta an Churraigh Bhuí, Baile Átha Luain

Éiclaochra i mBun Gníomhaíochta: An Chaoi atá Scoil Náisiúnta an Churraigh Bhuí agus Ellinogermaniki-Agogi ag Múnlú Ceannairí Inbhuanaitheachta na Todhchaí -

“I ndomhan atá ag athrú go tapa, ní freagracht amháin é meonta óga a chumasú leis na huirlisí agus an dearcadh chun tacú le hinbhuanaitheacht —is riachtanas é. Tháinig Scoil Náisiúnta an Churraigh Bhuí i Ros Comáin, Éire, agus Ellinogermaniki-Agogi School san Aithin, an Ghréig, le chéile faoi bhratach Scoileanna SYNAPSES – Éiclaochra OFI/SI, tionscnamh um Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI) agus um Shaoránacht Inbhuanaithe (SI). Léiríonn an tionscadal seo conas is féidir le comhoibriú, nuálaíocht, agus oideachas scoláirí a spreagadh le bheith ina maoir ghníomhacha ar an gcomhshaol.

Fís maidir leis an tSaoránacht Inbhuanaitheachta

Le tionscadal SYNAPES, atá tacaíthe ag DWEC (Ionad Oideachais Bhaile Átha Cliath Thiar), tugtar oideoirí agus scoláirí ó dhá thír le chéile chun páirt a ghlacadh i bplé agus i ngníomhaíochtaí fiúntacha maidir le cleachtais inbhuanaithe. Agus iad ag súil le níos mó ná 500 rannpháirtí ann, dearadh an tionscnamh chun gníomhaíochtaí éiceabhácha scoile uile a chur chun cinn agus smaointeoireacht chriticiúil agus saoránacht dhomhanda á gcothú.

Dírítear an chlár ar chuidiú a thabhairt do na scoláirí iniúchadh a dhéanamh ar an gcoincheap bheith ina “n-éicealaochra” ina bpobail scoile. Trí mheascán d’fhoghlaim theoriciúil agus d’fhoghlaim phraiticiúil, faigheann scoláirí tuiscint chuimsitheach ar inbhuanaitheacht, idir anailís a dhéanamh ar éifeachtúlacht fuinnimh a gcuid scoileanna agus mhionghnáthóga a chruthú lena léirítear maireachtáil inbhuanaithe.

Foghlaim Trí Inspioráid agus trí Ghníomhaíocht

I gcroílár an tionscadail SYNAPES tá seisiúin idirghníomhacha a dhírítear ar na scoláirí. Tosaíonn an turas le smaoineamh na saoránachta inbhuanaitheachta a iniúchadh trí mhachnamh a dhéanamh ar shaothar daoine a bhfuil tionchar acu amhail Greta Thunberg. Fiosraíonn na scoláirí na cleachtais in éicea-scoileanna seanbhunaithe, agus déanann siad comparáid idir léarscáileanna na scoileanna sin agus scrúdaíonn siad an fáth a bhfuil siad ina samhlacha don nuálaíocht ghlas.

Sa chéad chéim eile, cruthaíonn na scoláirí coistí ECO-ESD/SC, i gcás ina ndéanann siad pleananna gníomhaíochta a dhearadh, conarthaí gealltanais a shíniú, agus athruithe atá neamhdhíobhálach don chomhshaoil a mholadh dá scoileanna le chéile. Le tráth na gceist agus plé, treisítear a stór focal agus a dtuiscint ar cheisteanna comhshaoil, rud a chruthaíonn bonn láidir do cheannaireacht san inbhuanaitheacht.

Buaicphointe an tionscadail is ea mionghnáthóga agus timpeallachtaí atá tíosach ar fhuinneamh agus dírithe ar STEAM a chruthú. Leis an ngníomhaíocht sin, comhcheanglaítear cruthaitheacht le taighde, agus na scoláirí ag cur a gcuid oibre i láthair agus ag moladh céimeanna inghníomhaithe chun inbhuanaitheacht a chothú ina bpobail.

Dul Thar an Seomra Ranga

Chun an t-eispéireas a threisiú, tugtar cuireadh d’aoichainteoirí ó eagraíochtaí comhshaoil a gcuid saineolais a roinnt, ag líonadh na bearna idir foghlaim sa seomra ranga agus feidhmeanna sa saol mar atá. Feidhmíonn acmhainní amhail clár an Bhrait Ghlais agus an t-ardán Biomebioyou mar phointí tagartha, ag spreagann scoláirí chun réitigh inbhuanaitheachta phraiticiúla a bhfuil tionchar acu a shamhlú.

Cumhacht an Chomhoibrithe

Ní hamháin go gcuireann an tionscnamh déthaobhach seo le tuiscint na scoláirí ar OFI ach cothaítear droichid leis idir cultúir na hÉireann agus na Gréige freisin. Trí chomparáid a dhéanamh idir a gcleachtais agus smaointe a mhalartú, forbraíonn na rannpháirtithe tuiscint níos doimhne ar an dearcadh domhanda ar inbhuanaitheacht.

Léirítear leis an tionscadal an dóigh ar féidir le comhpháirtíochtaí idir scoileanna, le tacaíocht ó eagraíochtaí amhail an DWEC, tionchar bunathraitheach a imirt ar oideachas. Cothaítear leis mothú freagrachta comhroinnte i measc na scoláirí, na múinteoirí agus an phobail i gcoitinne, agus tugtar chun suntais leis gur comhiarracht í an inbhuanaitheacht.

Samhail don Todhchaí

Leis an gclár SYNAPPSES do Scoileanna – ESD/SC Éicealaochra, soláthraítear creat inmhacasamhlaithe do scoileanna eile atá ag féachaint le hinbhuanaitheacht a chomhtháthú ina gcuraclam. Lena bhéim ar chomhoibriú, ar smaointeoireacht chriticiúil, agus ar fhoghlaím phraiticiúil, soláthraítear treochlár chun saoránaigh réamhghníomhacha atá coinsiasach ó thaobh an chomhshaoil a mhúnlú.

Mar a chuireann Greta Thunberg i gcuimhne dúinn, "Ní bhíonn tú róbheag choíche le dífeall a dhéanamh." Trí thionscnaimh amhail SYNAPES, tá sé sin á chruthú ag scoláirí ag Scoil Náisiúnta an Churraigh Bhuí agus Ellinogermaniki-Agogi. Le chéile, ní hamháin go bhfuil siad ag foghlaim faoin inbhuanaitheacht ach tá siad ag cruthú todhchaí inbhuanaithe go gníomhach.

Chun tuilleadh eolais a fháil ar an tionscadal sin agus le haghaidh acmhainní gaolmhara, tabhair cuairt ar <https://www.biomebioyou.eu>, nó na Scoileanna SYNAPPSES <https://www.ea.gr/en/ellinogermaniki-agogi/establishment/> nó Ionad Oideachais Bhaile Átha Cliath Thiar: [SYNAPPSES - Cúrsaí FGL do Mhúinteoirí in Ionad Oideachais Bhaile Átha Cliath Thiar](#)

- le Rory Leonard, Príomhoide

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Am an Oideachais Dhomhanda (Global Education Time) - Nuashonrú Tionscadail

Tionscnamh arna mhaoiniú ag EU-DEAR & ag Cúnamh Éireann is ea Am an Oideachais Dhomhanda (GET) atá deartha chun straitéisí náisiúnta le haghaidh Oideachas Saoránachta Domhanda (GCE) a fheabhsú in ocht dtír san Aontas Eorpaigh agus chun cuidiú le GCE a chomhtháthú i gcuraclaim mheánscoileanna. Mar aon le comhpháirtithe sa Bhulgáir, Poblacht na Seice, an Ghréig, an Iodáil, an Pholainn, an Phortaingéil agus an Spáinn, tá an tionscadal á stiúradh in Éirinn tríd an gcarthanas A Partnership with Africa (APA). Tógann an tionscadal GET ar an obair a rinne an Tionscadal 'Get Up and Goals' 2017-2020 www.getupandgoals.eu

Thar 3 bliana, 2024-2027, is é an aidhm uileghabhálach leis an tionscadal aonaid teagaisc agus foghlama atá ailínithe le curaclaim náisiúnta timpeall ar cheithre phríomhdhúshlán a fhorbairt agus a roinnt: Imirce, an tAthrú Aeráide, Comhionannas Inscne agus Éagothroime Dhomhanda. Forbraíodh na hacmhainní in Éirinn ar aon dul le curaclam na Sraithe Sóisearaí don tíreolaíocht, don stair agus do OSSP. Tá tástáil phíolótach á déanamh ag 8 scoil ar fud na hÉireann faoi láthair maidir lena n-acmhainní agus nuair a bheidh siad críochnaithe beidh siad ar fáil ag www.globaleducationtime.eu in 2025. Tá sé ina phríomhaidhm úsáid na n-aonad teagaisc agus foghlama a uasmhéadú trí oiliúint múinteoirí agus feachtais infheictheachta ar líne

Is é an chéad chéim eile den tionscadal GET gníomhaíochas daoine óga a spreagadh agus tacaíocht a thabhairt dó. Tá tús curtha le comhoibriú le Gradaim Comhshaolaí Óg ECO-UNESCO agus ambasadóir aeráide óige Concern chun oibriú i dtreo úsáid a bhaint as foghlaim bunaithe ar an gcuraclam ar na 4 dhúshlán sin chun rannpháirtíocht ghníomhach na hóige i saoránacht domhanda a chothú laistigh agus lasmuigh den seomra ranga.

Chun tuilleadh sonraí a fháil déan teagmháil le: get@apa.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. SDG Geohive – Tuarascálacha SDG 3 agus SDG 4 na hÉireann 2024

D'fhoilsigh an Phríomh-Oifig Staidrimh, i gcomhar leis an Roinn Sláinte agus an Roinn Oideachais, a tuarascálacha Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDG) is déanaí – SDG 3 Sláinte Mhaith agus Dea-Bhail agus SDG 4 Oideachas ar Ardchaighdeán.

Sa tsraith tuarascálacha SDG, leagtar amach dul chun cinn na hÉireann maidir le gach ceann de na spriocanna agus táscairí SDG comhaontaithe na Náisiún Aontaithe agus an Aontais Eorpaigh ag baint úsáid as tuarascálacha staidrimh náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Is é **SDG 3** an SDG is mó lena mbaineann 28 táscaire.

Agus í ag trácht ar an bhfoilseachán, dúirt Mary Smyth, Staitisteoir: *"Tá sonraí sa tuarascáil is déanaí sin ar Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna NA) ar 28 táscaire d'Éirinn, agus tá siad roinnte thar 6 chaibidil: Breith Clainne, Galair Theagmhálacha, Básmhaireacht Roimh Am, Cúram Sláinte, an Comhshaol, agus Bonneagar Sláinte. Cuirtear sonraí i láthair i gcatagóirí a bhaineann leis na táscairí agus leis an suíomh geografach, nuair is féidir. Tá na SDGanna agus na táscairí a bhaineann leo, trí dhearadh, fairsing i ndáil lena gcumhdach. Mar thoradh air sin, cuireann roinnt foinsí sonraí Éireannacha ar fáil, lena n-áirítear ranna rialtais, eagraíochtaí oifigiúla, agus eagraíochtaí idirnáisiúnta amhail na Náisiúin Aontaithe. Forbraíodh an foilseachán sin le haghaidh Sprioc 3 i gcomhar leis an Roinn Sláinte."*

Tá 12 tháscaire i dtuarascáil 2024 ar **SDG 4 – Oideachas ar Ardchaighdeán** a foilsíodh an 2 Nollaig agus tá siad eagraithe i dtrí chaibidil:

- Oideachas Luath-Óige
- Oideachas d'Aosaigh
- Bonneagar Oideachais

I measc na bpríomhthorthaí i dtuarascáil **SDG 4** tá:

- In 2024, bhí cáilíocht tríú leibhéal faighte ag 65% de dhaoine idir 25 agus 34 bliain d'aois, cosúil leis an ráta do dhaoine 35-44 bliain d'aois (61%).

- Ghlac beagnach dhá thrí de dhaoine fásta (64%) idir 25 agus 34 bliain d'aois páirt i bhfoghlaim ar feadh an tsaoil in 2022, i gcomparáid le trían (35%) de dhaoine idir 55 agus 69 bliain d'aois, in 2022.
- Ba é 97.6% ráta coinneála na ndaltaí a rinne an Teastas Sóisearach, dóibh siúd a thosaigh an meánoideachas in 2016 (Cohórt 2016). Ba é 91.7% ráta coinneála na hArdteistiméireachta.
- Bhí breis agus 91% de pháistí idir trí agus ceithre bliana d'aois cláraithe san earnáil luathbhlianta in 2022/23, méadú ó 83.5% dhá bhliain roimhe sin.
- Bhí cáilíocht leibhéal 6 nó níos airde ag beagnach ceithre chúigiú (78%) d'Oideoirí Luathbhlianta a bhí ag obair le grúpaí páistí idir trí agus cúig bliana d'aois in 2021, agus ba é trí chúigiú (60%) d'Oideoirí Luathbhlianta a bhí i gceist leis na haoisghrúpaí níos óige.

Léigh na tuarascálacha SDG ar an Geohive anseo: [Spriocanna | Mol na hÉireann le haghaidh Spriocanna Forbartha Inbhuanaíthe](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e.UNICEF – Lá Domhanda na Leanaí, 2024

Éist leis an Todhchaí: Ag ceiliúradh Lá Domhanda na Leanaí 2024

Bhí saol páistí ag uair na cinniúna agus an domhan ag athrú go tapa. Ar an 20 Samhain, le Lá Domhanda na Leanaí, ceiliúradh comóradh [Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh \(CRC\)](#), rud a d'athraigh na milliúin saol. In ainneoin an dul chun cinn, spreag UNICEF daoine fásta éisteacht le páistí, suim a chur ina n-aislingí, agus oibriú i dtreo todhchaí inbhuanaíthe.

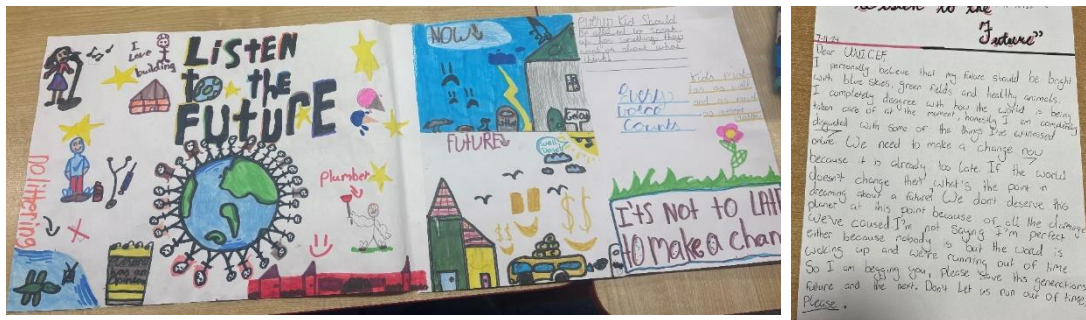
Cén fáth “Éist leis an Todhchaí”?:

Is glao chun gnímh é téama na bliana seo, “Éist leis an Todhchaí”. Ní hamháin go bhfuil páistí ina gceannairí don lá amárach ach tá siad ina lucht déanta athruithe sa lá atá inniu ann. Le gníomhaíochtaí Lá Domhanda na Leanaí, leagadh béim ar thábhacht na hinbhuanaitheachta. Léiríodh le healaín agus nathanna na bpáistí a bhfís do phláinéid níos glaine, oideachas níos fearr, agus gníomh práinneach aeráide. D'iarr siad domhan ina n-urramaítear a gcearta agus ina n-éistear lena dtuairimí.

Cad a bheidh ar siúl ar Lá Domhanda na Leanaí?

Cheiliúr scoileanna agus pobail ar fud an domhain Lá Domhanda na Leanaí, ag díriú ar thuairimí agus ar chearta leanaí.

- **Gabháil Cumhachta na bPáistí:** Ghlac na scoláirí ról cheannaireachta, ag stiúradh seomraí ranga agus ag eagrú gníomhaíochtaí.
- **Tionscadail Chruthaitheacha:** Chuir páistí a ndóchas in iúl trí cheardlanna, ealaín agus fiseáin

Thuas: Chruthaigh scoláirí ó scoileanna a bhí páirteach i gClár Scoileanna um Chearta an Linbh de chuid UNICEF Éireann líníochtaí agus scríobh siad litreacha faoin saol a shamhlaíonn siad don todhchaí.

- **Diúthpháirtíocht Dhomhanda:** Thaispeáin na scoláirí tacaíocht trí shiúlóidí agus gníomhaíochtaí síochána, ag cur béim ar shaincheistean amhail an t-athrú aeráide agus rochtain ar oideachas. Mar shampla, d'óstáil Scoil Náisiúnta Ag Foghlaim Le Chéile Ghleann an Ghrífin siúlóid síochána ar son chearta an linbh. Féach ar [chlúdach RTE](#) ar an imeacht.

Breathnaigh ar an [bhfíseán](#) seo chun féachaint ar an dóigh ar cheiliúir na scoláirí i Scoil Náisiúnta Naomh Seosamh i nDún Dealgan, mar chuid dár [gclár um Chearta an Linbh](#), Lá Domhanda na Leanaí, ina roinneadh siad a ndóchas agus a mian chun cinntí a bhaineann lena saol a mhúnlú. I mBaile Átha Cliath, las an tArdmhéara Teach an Ard-Mhéara i soilse gorma chun an tábhacht a bhaineann le cearta an linbh a léiriú. Ar fud an domhain, spreag páistí agus daoine óga athrú ina bpobail. Léigh na [scéalta](#) de chuid Abhcóidí Óige UNICEF atá i gceannas ar an gcúram do thodhchaí níos fearr do gach páiste.

Seasamh i nDiúthpháirtíocht le Leanaí ar fud an Domhain

Ar **Lá Domhanda na Leanaí**, seasaimid le páistí a gcuireann coinbhleacht agus éagóir dóibh. Níl cearta bunúsacha ag go leor acu fós, amhail oideachas, cúram sláinte agus cosaint. Tacaíonn UNICEF Ireland leis na cearta sin, agus creideann siad go bhfuil oideachas ríthábhachtach do shíocháin bhuan agus deis do gach páiste.

Cad is féidir leat a dhéanamh inniu!

Rud amháin is féidir leat a dhéanamh inniu ná [tuarascáil Staid Leanaí an Domhain 2024 de chuid UNICEF](#) a léamh, a dhíríonn ar thrí threocht a théann i bhfeidhm ar pháistí sa lá atá inniu ann agus a rachaidh i bhfeidhm orthu amach anseo: an ghéarchéim aeráide, teicneolaíochtaí suaiteacha agus athrú déimeagrafach.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Comhdháil ar Shúgradh Eachtrúil agus ar Fhoghlaim Lasmuigh (Adventurous Plan and Outdoor Learning) (APOLE).

Bhí **Comhdháil Erasmus+ maidir le Súgradh Eachtrúil agus ar Fhoghlaim Lasmuigh (APOLE)** ar siúl Dé Sathairn an 12 Deireadh Fómhair ar Champus Phádraig.

Féachtar leis an tionscadal Erasmus sin le cleachtas na foghlama lasmuigh a chur chun cinn agus a chomhtháthú trí ghníomhaíochtaí súgartha seachtainiúla rioscacha nó eachtrúla i mbunscoileanna ar fud na hEorpa. Tá an obair sin spreagtha ar deireadh le mian folláine gach páiste bunscoile a threisiú trí eispéiris ghníomhacha mhealltacha lasmuigh. D'fhreastail múinteoirí (luathbhlianta agus bunscoile), ceannairí scoile, tuismitheoirí, oideoirí oideachais tosaigh múinteoirí, páirtithe leasmhara sna luathbhlianta agus oideachas bunscoile agus taighdeoirí ar an imeacht sin.

Cuireadh tús leis an imeacht le réamheolas faoin tionscadal APOLE agus forléargas ar thorthaí an tionscadail trí bliana lena n-áirítear acmhainní múinteoirí agus taighde le tuismitheoirí agus páistí.

Bhí sraith ceardlanna ‘turgnamhacha’ lasmuigh ar siúl ina dhiaidh sin, a d’éascaigh múinteoirí comhpháirtíochta APOLE ó Scoil Náisiúnta Phádraig, Baile Shláine, Co. na Mí; Scoil Freinet De Tandem, Bruges, an Bheilg agus Bunscoil Koseze Ljubljana, an tSlóivéin.

Thug an tUasal Tomás Aylward, Léachtóir i nGníomhaíocht Choirp Oiriúnaithe & Foghlaim Lasmuigh in Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan, eochairláithriú ‘*Foghlaim Lasmuigh agus Súgradh Rioscach do Gach Páiste*’.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. Seachtain SDG 2024 agus SDG 2023 - 24 Taispeántas Seaimpíní

Tionóladh tríú Seachtain Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDG) na hÉireann idir an 20 agus an 29 Meán Fómhair 2024. Le Seachtain na SDGanna, déantar Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a cheiliúradh agus músclaítear feachtas ina leith agus tá sí mar chuid de Sheachtain na Eorpa don Fhorbairt Inbhuanaithe (ESDW) níos leithne. Eagraíodh os cinn 198 [imeacht](#) ar fud na hÉireann, agus bhí os cionn 4,000 gníomhaíocht ar siúl ar fud 39 tír san Eoraip.

Bhí Taispeántas na Seaimpíní SDG 2023-2024 ar siúl in Óstán Ashling i mBaile Átha Cliath an 30 Meán Fómhair, lena dtugadh Seachtain SDG 2024 chun críche. Ba dheis é Taispeántas na Seaimpíní SDG ó Chlár 2023-24 a gcuid oibre agus a gcuid tionscnamh iontach ar na SDGanna a léiriú.

Ba é téama an imeachta ‘Táimid ar fad nasctha – Comhpháirtíocht do na Spriocanna chun SDG 17 a Chur Chun Cinn’ (We are all connected – Progressing SDG 17 Partnership for the Goals), agus tugadh le chéile ann freisin Seaimpíní SDG 2023-24 le hionadaithe ón gClár Seaimpíní nua (2024-25) chomh maith le hionadaithe ón tsochaí shibhialta, ó eagraíochtaí neamhrialtasacha, ón earnáil phríobháideach agus phoiblí agus ó ranna rialtais chun ábhair thábhachtacha a bhaineann leis na Spriocanna a phlé, go háirithe maidir le téama SDG 17.

Is féidir leat tuilleadh eolais a fháil faoi chlár na Seaimpíní SDG ar gov.ie.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. Fóram Scairshealbhóirí Náisiúnta SFI

Tionóladh Fóram Náisiúnta deiridh na bPáirtithe Leasmhara SDG 2024 i gCaisleán Bhaile Átha Cliath Dé Luain an 21 Deireadh Fómhair. Ba é an téama Comhpháirtíochtaí do Ghníomhú ar son na hAeráide – Idir Phleananna agus Ghníomhaíocht Phobail. Mheall an clár réimse leathan páirtithe leasmhara a d’fhreastail air agus a ghlac páirt ann i rith an lae.

Chuir Colm O'Regan, fear grinn agus údar, tús leis na himeachtaí trína chuid iarrachtaí pearsanta maireachtáil go hinbhuanaithe chomh maith leis an obair a dhéanann sé lena ghrúpa gníomhaíochta pobail áitiúil. Bhí roinnt príomhchainteoirí ann lena n-áirítear Sean McCabe, Ceann an Cheartais Aeráide agus na hInbhuanaitheachta ag Club Peile Bohemians. Labhair sé ar Ghníomhaíocht tríd an Spórt agus ar an obair iontach a bhfuil club Bohemians páirteach inti, sa spórt agus ina bpobal áitiúil. Thug Robert Mooney, an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, agus Niall McCaffrey, Stiúrthóir ag IPSOS Ireland nuashonrú don fhóram ar an Idirphlé Náisiúnta ar Ghníomhú ar son na hAeráide agus ar an gClár Oibre um Ghníomhú ar son na hAeráide. Ba í Tara O'Leary, Cleachtóir Rannpháirtíochta Pobail, a thug na spreagathisc chun críche. Labhair sí faoin gceannnteideal Turgnaimh in Athléimneacht an Phobail agus roinn sí ceachtanna ón lear mór tionscadail phobail Albanacha ar thug sí tacaíocht ina leith agus a raibh sí páirteach iontu le deich mbliana anuas.

Bhí 4 Cheardlann ar siúl ar an lá le téamaí ar: -

Gníomhaíocht Phobail Bunaithe ar an Aeráid - 5 Cheacht ó 5 Chlár thar 5 Bliana 2019-2024

Feirmeoireacht Inbhuanaithe – Dearcadh Éireannach

Aeráid, Pobal agus Nascacht: Iompar Inbhuanaithe agus Inrochtana a Chinntiú

Cruinniú Mullaigh na Todhchaí 2024, Comhaontú don Todhchaí

Thuas: Ard-Rúnaí na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Oonagh Buckley.

Thug Laura Burke, Ard-Stiúrthóir, an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, nuashonrú don fhóram ar obair agus ar thionscnaimh reatha na gníomhaireachta. Roinn baill d'Fhóram Óige an Oileáin Chomhroinnte a n-eispéireas maidir le hoibriú

le chéile le dhá mhí dhéag anuas agus roinnt siad a ndóchas agus a moltaí. Dhún Ard-Rúnaí na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Oonagh Buckley, an fóram le machnaimh ar aiseolas na gceardlann agus ar na príomh-láithrithe ón lá. Beidh Fóram na bPáirtithe Leasmhara SDG ar ais in 2025.

i. Suirbhé Daoine Óga ECO-UNESCO – An tAthrú Aeráide agus Ceartas Aeráide

Tá suirbhé á dhéanamh ag ECO-UNESCO ar thuairimí Daoine Óga maidir leis an Athrú Aeráide agus Ceartas Aeráide mar chuid dár gclár Ceartas Aeráide na hÓige.

Tá áthas ar ECO-UNESCO a fhógairt go bhfuil an Suirbhé ar Ceartas Aeráide na hÓige 2024, a cruthaíodh i gcomhar le SpunOut, faoi lánseol. Táimid ag bailiú tuairimí daoine óga ó bhí 2020 ann maidir le hathrú agus ceartas na haeráide. Ba mhaith le ECO-UNESCO cloisteáil ó níos mó daoine óga fós ar fud na hÉireann!

Is deis é an suirbhé sin do chuid smaointe a roinnt ar conas is féidir leat féin agus le daoine óga eile bheith páirteach i ngníomhú ar son na haeráide, na dúshláin atá romhat, agus na saincheisteanna a cheapann tú ar gá tús áite a thabhairt dóibh. Cuideoidh na freagairtí linn páirtithe leasmhara ábhartha a chur ar an eolas ar an leibhéal náisiúnta agus áitiúil faoi thosaíochtaí daoine óga maidir leis an athrú aeráide agus ceartas aeráide, le chéile agus ár gcuid oibre amach anseo mar eagraíocht á múnú againn.

Tríd an suirbhé a chomhlánú, beidh deis agat freisin cur isteach ar chrannchur chun duais a bhuachan - níl gá duit ach ríomhphost a chur isteach ag an deireadh.

Cuir do thuairim chun tosaigh agus cuidigh le fíorathrú a thiomáint!

[Déan an suirbhé i mBéarla](#)

[Déan an suirbhé i nGaeilge](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

j. Bord Oideachais agus Oiliúna Thiobraid Árann – Tionscadal na Spásanna Glasa

D'fhorbair agus chomhordaigh Bord Oideachais agus Oiliúna Thiobraid Árann (BOOTÁ) Tionscadal na Spásanna Glasa le linn na scoilbhliana, le tacaíocht ó mhaoiniú ón Roinn Oideachais ESD 2023/24. Ghlac dhá iar-bhunscoil déag agus bunscoil amháin sa BOO páirt i réimse gníomhaíochtaí inar tosaíodh nó inar forbraíodh 'spás glas' ina bpobail scoile faoi seach. Eagraíodh an comhiarratas trí Stiúrthóir na Scoileanna – Clodagh Kelly, a bhreathnaigh ar an tionscadal mar dheis chun rannpháirtíocht chomhchoiteann a chur chun cinn ar fud na scoileanna BOO, rud a thagann le colúin shóisialta agus chomhshaoil OSI.

Mar chuid den mhaoiniú iomlán a deonaíodh, cuireadh saineolas agus comhairle ar fáil do gach scoil ó gharraíodóir áitiúil (Joe Buckley) a thug cuairt ar gach láithreán

scoile agus a thug eolas agus comhairle ar an láthair maidir le dearadh, pleanáil agus forbairt do na spásanna sannta. Chomh maith leis sin, leithdháileadh cuid den deontas iomlán ar gach scoil a úsáideadh chun plandaí, tírdhrechtú, trealamh agus ábhair a cheannach.

Ghlac baill foirne comhordaithe ó gach láithreán scoile páirt i gcomhoibriú rialta ar líne, agus roinn siad a ndul chun cinn agus a ndúshláin, agus bhí deis acu tacaíocht agus léargas óna gcomhthéacsanna scoile éagsúla a thabhairt. Soláthraíodh tuilleadh cúnamh ón gClár Take 1 (Valerie Lewis) atá bunaithe i mBord Oideachais agus Oiliúna Thiobraid Árann agus ar ghlac a chuid scoileanna cur chuige an chlár go luath.

I gcás inar bhain scoileanna úsáid as an maoiniú chun polatholláin a fheabhsú nó a fhorbairt, thug an garraíodóir comhairle luachmhar maidir le táirgí a mbeadh á mbaint roimh shos an tsamhraidh nó ina dhiaidh. Úsáideadh nó úsáidfear táirgí inite i gcistin na scoile agus/nó sna ranna Eacnamaíochta Baile, rud a sholáthróidh eispéireas beo ar an timthriall táirgthe bia. I measc na dtéamaí eile bhí forbairt mionghairdíní, láithreacha bláthanna fiáine, bothán sicíní, gairdín coillearnaí, garraíodóireacht orgánach agus plandáil pailneoirí.

Bhí scoláirí, múinteoirí, feighlí scoile, tuismitheoirí/caomhnóirí, agus pobail áitiúla i measc na rannpháirtithe a ghlac páirt i ngníomhaíochtaí foghlama i ngach láthair. Cé gur chuir roinnt scoileanna fócas ar limistéir chéadfacha nó limistéir do scoláirí atá ailínithe le haonad ASD na scoile a fheabhsú, dúirt na rannpháirtithe ar fad go mbainfeadh pobal uile na scoile leas as an 'Spás Glas' a fhorbairt.

Léirigh foireann Cholaíste an Phoirt Nua an mothú gnóthachtála ó na scoileanna go léir nuair a shonraigh siad *“gur tugadh deis do phobal na scoile ar fad cion a dhéanamh, ní hamháin na baill foirne agus na scoláirí, ach thug tuismitheoirí a bhfuil spéis ar leith acu sa gharraíodóireacht cuidiú freisin. Mar gheall air sin tá eispéireas taitneamhach ag an scoil go dtí seo”*. Chomh maith le gnéithe praiticiúla an tionscadail, d’fhorbair agus d’fhoilsigh gach scoil a bPolasaí Inbhuanaitheachta Scoile, rud a thug deis dóibh rannpháirtíocht agus foghlaim amach anseo a phleanáil.

Mar eolas: **BOO Thiobraid Árann** - Bóthar an Teampaill, an tAonach, Co. Thiobraid Árann E45 XD59

Iar-bhunscoileanna:

- Coláiste Pobail Bhuiríos Uí Chéin
- Coláiste Ráithín (Cluain Meala)
- Colaiste Dún Iascaigh (An Chathair)
- Coláiste Mhuire (Durlas)
- Coláiste Phobal Ros Cré, Ros Cré

- Coláiste an Chomaraigh (Carraig na Siúire)
- Gaelcholáiste Chéitinn, Cluain Meala
- Coláiste an Aonaigh
- Coláiste an Phoirt Nua
- Scoil Ruáin (Cill Náile)
- Scoil Ailbe (Tiobraid Árann)

Scoil Speisialta Ardtacaíochta Coláiste Sliabh na mBan (Cluain Meala)

Bunscoil: Scoil Náisiúnta Pobail an Aonaigh

Naisc chuig Powerpoint:

[Scoil Ruain Green Spaces Project.pptx](#) agus [Newport College Green Space Project.odp](#)

Thuas: Scoil Ailbe agus gairdín na gcéadfaí dá gcuid á phlandú acu

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

Tá súil againn gur bhain tú sult as an eagrán seo ó Nuachtlitir OFI na Roinne a léamh. Más mian leat é a fháil go díreach isteach i do bhosca isteach gach ráithe, [cláraigh](#) don liosta cúrsaíochta!